

XXI

nostris. **S**i ei minia pctā sine qb' nō est etiā
 vita iustorū: alii nō remittunt. q̄to magis ml̄
 tis r̄ magnis crīmib' iuoluti: etiā si ea p̄petra-
 reiā deſūnāt: nullā indulgentiā p̄sequunt. si ad
 remittendū alijs: qd̄ in eos q̄s peccauerit: in
 exorabiles fuerit: cū dicat dñs. **S**i aut̄ nō dimi-
 seritis hoib' pctā neq; paf̄ vester dimittet vo-
 bis. **A**d h̄c ei valet q̄ etiā iacob' apostol' ait. Ju-
 dicū furū sine miscdia illi q̄ nō fec̄ miscdiam.
Dat. 18. **V**enire q̄pe debet in mentē etiā seru' ille: cui
 debitor dñs suus relaxauit decē mulia talētorū
 q̄ postea iussit vt redderet: q̄ ip̄e nō misertus
 erui sui q̄ ei debebat cētū denarios. **I**n his q̄
 q̄ filiū sūt pm̄issionis t̄ vasa miscdie valet qd̄ ait
Jacob. 2. idē ap̄ls: p̄se q̄nter adiūgēs. **H**uperaltat aut̄ eis
 miscdia iudiciū. **Q**ūn t̄ illi iusti q̄ tāta sanctita-
 te vixerūt: vt alios q̄ recipiat in tabernacula
 etiā: qb' amici facti sūt de māmona iniqtatis
 vt tales eēnt: miscdia liberati sūt ab eo q̄ iusti-
 ficat impiū: imputās mercedē fm̄ grām: n̄ fm̄
Loq. 7. debitū. **I**n eoz q̄pe nūero ē ap̄ls q̄ dic̄. **H**is-
 ricordiā p̄lecurūt sūt fideliō ecēm. **I**lli aut̄ q̄ re-
 cipiūt a talib' in tabernacula etiā: fatendū ē.
 qd̄ nō sūt his morib' pditi vt eis liberandis si-
 ne suffragio sanctorū sua possit vita suffic̄: Ac
 p̄h multo ampli in eis superaltat miscdia iu-
 diciū. **N**ec tū iō putādūs ē q̄sc̄ sceleratissimus
 nequaq; vita vel bōa v̄tolerabiliorē mutat;
 recipi i tabernacula etiā: qm̄ obsecut' ē sc̄is
 de māmona iniqtatis: i de pecūnia vel diuitiis.
 q̄ quale fuerāt acq̄site: aut etiā si bñ f̄ tñ veris
 bñq; iniqtas putat cē diuitias: qm̄ nescit q̄ sint
 vere diuitie. qb' illi abūdant: q̄ t̄ alios recipi-
 unt in etiā tabernacula. **E**t itaq; qd̄a vite mo-
 dus: nec tā male vt his q̄ ea viuūt nihil p̄sit ad
 capescendū regnū celorū largitas elēosynarū
 quib' etiā iustorū sustentat in opia: t̄ fiūt amici
 q̄ in tabernacula etiā suscipiat: nec tā bonevit
 ad tantā btitudinē adipiscendā eis ip̄a suffici-
 at nisi eoz meritis q̄s amicos fecerit miscdia z
 p̄sequant. **N**irari aut̄ soleo etiā ap̄d x̄gilium
 istā dñi repire sententiā: vbi ait: **F**acite vobis
 amicos de māmona iniqtatis: vt t̄ ip̄i recipiat
 vos in tabernacula etiā. **L**ui' c̄ t̄ illa simillia:
Dat. 10. **p**phete accipiet: et q̄ recipit iustū in noīe iusti
 mercedē iusti accipiet. **N**ā cū elyisos cāpos po-
 eta ille describeret: vbi putāt hitare aias sc̄to-
 rū: nō solū ibi posuit eos q̄ p̄petrās meritis ad il-
 las sedes puenire potuerūt: bñ adiecit atq; ait.
 Quiq; sui m̄cores alios fecere merēdo. i. q̄ p̄-
 meruerūt alios: eosq; sui m̄cores p̄merēdo fe-
 cerūt. **P**rofus tāq; eis diceret: qd̄ frequētā
 ore xp̄iano cū se cuiq; sanctorū būlis q̄s com-

mēdat t̄ dic̄: m̄cor mei esto: atq; vt id esse pos-
 sit p̄merendo efficit. **H**z q̄s iste sit modus: t̄ q̄
 sint ip̄a pctā q̄ ita impediat p̄uenitionē ad regnū
 dei vt tñ sc̄tōz amicoz meritis impetrēt indul-
 gentiā: difficultū ē inuenire: piculosissimum
 definire. **E**go certe vsc̄ ad h̄c t̄p̄s cū inde sata-
 gerē: ad eoz in dīagnīe p̄uenire non potui. **E**t
 fortassis p̄pterea latēt: ne studiū pficiendi ad
 oīa pctā cauēda p̄grescat. **Q**ūn si scireñ q̄vel
 q̄lia sūt delicta p̄ q̄bus etiā permanētib': nec
 p̄fectu vite melioris assumptis intercessio sit
 inquirendā t̄ sperāda iustorū: eis se ob-
 uolueret būana segnices: nec euolui talibus
 implicamentis vlliū virtutis expeditione cu-
 raret: bñ tñmō quereret alioz meritis liberari:
 q̄s amicos sibi de māmona iniqtatis elēosyna-
 rū largitiōc secesset. **N**ūc nō dū venialis iniqt-
 tas etiā si p̄seueret ignorat mod̄ p̄fecto t̄ stu-
 diū in meliora pficiendi orādo: t̄ instando vi-
 giliūt adhibet: t̄ faciendi de māmona iniqt-
 tatis sc̄tōz amicos cura nō spēnit. **C**lerū ista
 liberatio que fit sine suis q̄busq; orationib': si-
 ue intercedētibus sanctis id agit vt in ignem
 quisq; nō mittat eternū: nō vt cū fuerit nullū
 postquātū cūq; inde t̄p̄s eruat. **N**ā t̄ illi qui pu-
 tāt sic intelligēdū ēē qd̄ scriptūest. **A**fferre ter-
 ram bonā: v̄berē fructū: alia tricenū: alia sex-
 genū: alia centenū: vt sancti p̄ suoq; diuersita-
 te meritoz: alij tricenos homines liberent: alij
 sexagenos: alij centenos: bñ in die iudicij futurū
 suspicari solet: nō post iudicijū. **Q**ua opinione
 quidē cū videret hoies impunitatē sibi puer-
 fissime pollicētes: eo q̄oēs isto mō ad liberatō
 nē p̄tinere possē videant: elegātissime respon-
 disse phibet: bñ poti' ē c̄vīuēdū: vt inf̄ eos q̄s
 repiañ q̄ p̄alijs intercessuri sūt liberādis: ne tā
 pauci sūnt: vt cito ad nūerū suū vel tricenū: v̄l
 sexagenū: vel cētenū: vnoq; eoz p̄ueniēte: mlt
 ti remaneāt: q̄ erui iā dc penis illoz intercessi-
 one nō possint t̄ in eis inueniāt q̄s sibi spēm
 fructus alieni temeritate vanissima pollicet.
Nec me respondisse illis sufficerit: q̄ sacrarūz
 līaz q̄s cōes habemus auctoritatē nō spēnūt
 s̄ eas male intelligendo nō qd̄ ille loquunt: s̄z
 hoc poti' p̄uat futurū ēē qd̄ ip̄i volūt. **H**ac ita
 q̄r̄siōc redita libz sīc pm̄issim' t̄māiuim̄us.

¶ Explicitus ē liber vicesimus p̄missus.

¶ Incipit capla libri vicesimi secundū.

- i. De conditione angelorū t̄ hominum.
- ii. De eterna dei t̄ incomutabili ei' volūtate
- iii. De pm̄issione eternae btitudinis sc̄tō:ū
 t̄ ppetuis sup̄licijs impioz.

Liber

- iiiij **C**ōtra sapientes mōdi q̄ putat frenahōim
 corpora ad celeste hitac̄lm si posse trās-
 De resurrectōe carnis; quā qdā (ferri
 mūdo credētes nō credūt.
 viij **C**ōtra conditorē suū romuluz diligē-
 do deum fecerit: ecclesia aut̄ christū
 dominū credendo dilexit.
 viii **C**ōtra vt mūd' in xp̄m crederet vt tūt̄ fue-
 rit dīne non p̄suasiōis hūane.
 ixij **C**ōtra miraculis q̄ vt mūd' in xp̄m crederet
 factā sūt: t fieri mōdo credēte n̄ desinūt
 xij **C**ōtra yniūla miracula q̄ p̄ martyres in xp̄i
 noīe sūt ei fidei testimoniū ferant q̄ in
 xp̄m martyres crediderūt.
 xiij **C**ōtra quāto dignius honorant̄ martyres: q̄
 ideo multa mira obtinēt vt de' ver'
 colat: q̄ demones q̄ ob lō quedam fa-
 ciunt vt ip̄si dīj eē credantur
 xiiij **C**ōtra platonicos: qui de naturalib̄ ele-
 mētoꝝ ponderib̄ argumērāt frenuz
 corpus in celo esse non posse.
 xiiiij **C**ōtra calūnias infidelū: qb̄ xp̄ianos
 d̄ credita carnis resurrectōe irridēt
 xivij **C**an obortiu nō p̄tineāt ad resurrectio-
 nem: si grīnent ad numerū mortuoꝝ.
 xvij **C**an ifantes i ea sint resurrectur i hitudie
 corporis: quā hituri erāt etas accessu-
 xviij **C**an ad dñici corporis modū oīm mortuoꝝ
 resurrectura sint corpa.
 xvij **C**ōtra qualis intelligenda sit cōformatio san-
 ctōꝝ ad imaginē filiū dei.
 xvij **C**an in suo sexu resuscitanda atq̄ mansu-
 ra sint corpa feminaz mortuarū.
 xvij **C**ōtra viro pfecto-i xp̄o t corpe ei': id est ec-
 clesia q̄ est ipsius plenitudo.
 xix **C**ōtra oīa vitia corporis que in hac vita hūa-
 no contraria sunt decori: in resurrec-
 tione nō sint futura: ybi manēte na-
 turali substantia in vñā pulchritudi-
 nem t qualitas p̄curret t quātitas.
 xxij **C**ōtra in resurrectione mortuoz natura-
 corporū q̄buslibet mōis dissipatoꝝ in i-
 tegrū vnde cūq̄ reuocāda sit.
 xxiij **C**ōtra nouitate corporis spiritalis in quaz
 sanctoꝝ caro mutabit.
 xxij **C**ōtra miserys ac mal' qb̄ hūanū gen' me-
 rito p̄me p̄uaricatōis obnoxiu ē t a'q̄
 bus nēo nisi p̄ xp̄i gr̄am liberaſ.
 xxij **C**ōtra his q̄pter illa mala q̄ bōis malisq̄ cō-
 mūia sūt ad iustoz laborē spe aliter p̄
 xxij **C**ōtra bonis qb̄ etiā hanc vītā dā: (tinēt
 nationi obnoxā creatori p̄leuit.
 xxv **C**ōtra peruvicatia quērundā q̄ resurrectio-
 ne carnis quam sicut pdictū est tot'

xxvij **Q**uo porphirij diffinitio qua beatis animis putat corpus omne fugiendum ipsius platonis sententia destruatur: quod dicit summum deum deos promisisse: ut non ab corpibus exuercentur.

xxvij **D**e contrariis diffinitionibz platonis atque porphirij: in quibus si veteris alteri crederet a virtute neuter deuiaret.

xxvij **Q**uid ad veram resurrectiois fidem vel platonem vel etiam varro preferre portinet si opiniones eorum invanitatem prouenient.

xxix **D**e qualitate visiois: qua in futuro seculo sancti deum videbuntur. (sent)

xxx **D**e eterna felicitate ciuitatis dei sabbato perpetuo.

Incipit liber vicesimus secundus. **Ca. L.**

Icūt in primo libro sapi
ori promissimus huir totius
operis vltimus disputatione
de ciuitate dei eternaque
beatitudine continebit
Que non proptere etatis p
multa secula longitudinē
tempi quātacūque finiendam
eternitatis nomen acces
pit: sed quādmodū scriptū ē in euangelio. **R**egni
eir non erit finis. **N**ec ita vt alijs moriēdo dece
dentibus: alijs succedentibus oriēdo: spccies in ea
prepetuitatis appearat: sic in arbore quod perennifro
de yestis: eadē videt viriditas permanere: dominus la
bentibus r cadētibus folijs: subinde alia quod nascun
tur faciē proseruat opacitatis: sed omnes in ea ciues i
mortales erūt: adipiscētibus r hoibus quod non scī
ageli prediderit. **F**aciet hoc de oipocētrissimus eir cō
ditor. **P**romisit emus nec mertiri poter: r quod bus fidē
hic quod faceret quod merita sua r non promissa r promissa
in fece. **I**pse ē crim*in* principio quod didit mundū: ple
nū bonū oibus vissibilibus atque intelligibilibus re
bus: in quo nihil melir instituit quod spūs: quod bus in
telligen*ti*a dedit: r sue contrēplationis habiles
capacesque sui preficit: atque yna societate deuixit
quā sanctā r supnā dicimus ciuitatē. **I**n quod reside
ant: in qua sustentent beatique cōis. **D**e āt ipse
illis ē: temque vita victusque cōis. **Q**ui liberū arbi
triuz eidē intellectuali nature tribuit tale: vt si
veller deserere deū beatitudinē scz suā pretinua
miseria concēt secutura. **Q**ui cuz presciret angelos
quodā pre elationē quod sibi ad brām vitā suffi
cere veller temati boni desertores futuros: si eis
ademit hoc pretere: potētir r melir eci iudicās eti
am domi malis beancare: quod mala ecē non sinere. **Q**ue

XXII

oīo nulla eēt nīs nā mutabilis q̄uis bōa t̄ a
sūmo deo atq; icōmutabili bono q̄ bōa oia cō-
didiſ iſtituta: peccādo mala ea sibi ip̄a feciſſet:
q̄ etiā pcrō ſuo teſte p̄uic̄ ſonā p̄ditā ſe eē nāz
Aliſ ei magnū t̄ ip̄a: licet nō eqli p̄itorii bonū
eēt: pfectio deſertio dei tāq̄ lumī ſui: malum
ei⁹ eē nō poſſet. **N**ā ſic cecitas oculi vitū elt: t̄
idē ip̄m indicat ad lumē videndū oculū eē cre-
atū: ac p̄b etiā ip̄o vitio ſuo excellēt⁹ oñdit ce-
teris mēbris mēbrū capax lumī ſi: nō eī alia cā
eēt vitū ei⁹ carere lumī: ita natura q̄fruebaſ
deo: optimā ſe iſtitutā docet etiā ip̄o vitio: q̄
ideo miſera eſt: q̄ nō fruiſ deo: q̄ caſū angelo-
rū volūtariū iuſtissima pena ſempiterne iuſ-
ficitati obſtruit: atq; in eo ſūmo bono pmanē-
tib⁹ ceteri: vt d̄ ſua ſine pmaſiōis certi eēt
Eccs. 7. tanq̄ ip̄ius p̄mī ſūmo pmanī ſiſ deit. **Q**ui ſeſ ho-
minē ip̄m etiā rectū cū eodem libeo arbitrio
frenū q̄dē anſial: ſ celo dignū: ſi ſuo cohereret
autori: miſeria ſimilis ſi eū deſereret ſecutura
q̄lis nature huiuſmōi pueniret. **Q**uē ſimiliter
cū p̄uariatiōe legiſ deip dei deſertionē pecca-
tuſ eē pſciret: nec illi ademit liberiabitū p̄tā
tē: ſimul p̄uidēs qđ boni de malo ei⁹ eēt ip̄e fa-
cturus: q̄ de mortali p̄genie merito iusteſq; dā-
nata tñ p̄lī p̄p̄t grā ſuā colligit: vt id ſup-
pleat t̄ iſtauret p̄tē q̄ lapsa ē angelox: ac ſic il-
la dilecta t̄ ſupna ciuitas nō fraudeſ ſuoꝝ nu-
mero ciuiū: q̄netiā fortassis t̄ vberiore letetur
Multa em ſiūt a malis q̄dē p̄tra volūtate deci;
ſtātē e ille ſapie: t̄ aſteq̄ ſtutisv̄t in eos exitus
ſiue ſines: q̄s bonos t̄ iuſtos ip̄e pſeiuit: t̄ edant
oia q̄ volūtatiel⁹ vident̄ aduersa. **A**c p̄ h̄ cum
de⁹ mutare dicif volūtate: vt q̄bus lenis erat:
verbi grā reddat irat⁹: illi poti⁹ q̄ ip̄e mutant̄
t̄ eū quodāmō mutatū in hiſ q̄ patiunt̄ iuueni-
unt: ſiç mutat̄ ſol oculis ſauciatiſ: t̄ aſper qđā
mō ex miti t̄ ex delectabili moleſt⁹ efficiſ: cum
ip̄e ap̄ ſeīp̄m maneat idē q̄ fuit. **D**icif etiā vo-
lūtatas dei quā ſaſīn cordib⁹ obedietiū mādat̄
eius: de q̄dī apl̄o. **D**e⁹ eſt em q̄ opaſ in nobis
t̄ velle. **H**ic em iuſticia dein ſolū q̄ ip̄e iuſtus
eſt dicif: ſ illa etiā quā in hoīe q̄ ab illo iuſtifica-
tur ſacit: ſic t̄ lex ei⁹ vocat̄ q̄ poti⁹ ēhoim: ſ ab
ip̄o data hoīb⁹. **N**ā vtiq̄ hoīes erat q̄b⁹ ait ie-
ſus. In lege veſtra ſcriptū ē: cū alio loco lega-
muſ. **L**ex dei ei⁹ in corde ip̄ius. **H**cdm hāc vo-
lūtate quā de⁹ opaſ in hoībus etiā velle dice-
re: qđ ip̄e nō vult: ſ luos id volētes ſac: ſiç dicif
cognouiffe: qđ vlt cognoscere ſacit: a q̄b⁹ igra-
bat. **N**ec em dicente apſtolo. **N**ūc ait cogni-
ſcetes deū ūno cogniti a deo: ſas ēvt credam⁹
q̄ eos tūc cognouerit de⁹: p̄cognitos aī ſtitu-
tionē mundi: ſ tūc cognouiffe dicit⁹ ē: q̄ tūc vt

cognoscere ſefficit. **D**e his locutionū modis
iā t̄ ſi ſupiorib⁹ libris memini diſputatū. **H**cdm
hanc ḡ volūtate q̄ deū velle dicimus qđ aliud
efficit velle: a q̄bus neſciūt futura: multa vult
nec facit. **L**a. II.

Ulta em volūt fieri ſancti ei⁹ ab illo in-
ſpirata ſancta volūtate: nec fiūt: ſicut
orant p̄ q̄bus dā ſie ſancteſ: t̄ qđ orant uō fac
cū ip̄e in eis hanc orādi volūtate ſciō ſpū ſuo ſe-
cerit: ac p̄b q̄n ſim dñi volūtate orant ſancti vi
q̄ſquissit ſaluuus: poſſum⁹ ullo mō locutiōis di-
ſere: vult deus t̄ nō facit: vt ip̄m dicam⁹ velle:
q̄ vt velint iſti: ſacit. **H**cdm illā x̄o volūtatem
ſuā q̄ cū ei⁹ pſciētia ſempiterna eſt. **P**roſectio
in celo t̄ in terra oia q̄cūq̄ voluit: nō ſolū p̄te-
rita vel preſentia: ſi etiā futura iā ſeſ. **V**erū an
teq̄ veniat ip̄s q̄ voluit vi ſicret qđ ante tēpa
vniuerſa pſciuit atq; diſpoſuit: dicim⁹ ſiet quā-
do deus voluerit. **S**i aut̄ nō ſolū ip̄s quo futu-
rū eſt: verū etiā vtrū futurū ſit ignoramus: di-
ſimus ſiet ſi de⁹ voluerit: nō q̄r de⁹ nouā volū-
tate quā nō habuit tūc habebit: ſi quia id qđ ex
eternitate in ei⁹ iuſrabilis p̄paratiū eſt volun-
tate: tunc erit. **L**a. III.

Uapropter vt cetera tā multa p̄tereā:
ſicut nūc in x̄o videm⁹ impleri qđ pro-
misit abrae dicens. **I**n ſemine tuo b̄ndicentur **Gēn. 22.**
oēs gētes: ita qđ eidē ſemini ei⁹ p̄miſit ip̄lebit
vbi ait p̄ p̄phetā. **R**eruſgēt q̄ erāt in monumē **Eſa. 26.**
tia. **E**t qđ ait. **E**rit celū nouū t̄ terra noua: et **Ibid. 65.**
nō erūt mēores priox: nec aſcedent in cor ip̄o
rū: ſi leticiā t̄ exultationē iuuenient in ea **E**t ec-
ce ego ſaciā hieſlin exultationē: t̄ p̄lī mēu in
leticiā: t̄ exultabo in hieſlin: t̄ letabor in p̄plo
meo: t̄ vltra nō audieſ in ea vor ſiet⁹. **E**t p̄ alū
p̄phetā qđ p̄nunciauit dicēs eidē p̄phete. **I**n **Dafī. 12.**
tpe illo ſaluabif populus tuus ois q̄inuēt ſue
rit ſcript⁹ in libro: t̄ multi dormiētū in ſtre pul-
uere: ſiue vt qđā iſter p̄tati ſūt: aggere exuſgēt
hi in vitā eternā t̄ hi in opprobriū t̄ in p̄fuſionē
eternā. **E**t alio loco p̄cundē p̄phete. **E**t acci-
piēt regnū ſancti altissimi t̄ obtinebūt illō vſ-
q̄ in ſeculū: t̄ vſq; in ſecula ſeculoꝝ. **E**t paule-
poſt. **R**egnū inquit ei⁹ regnū ſempiternū. **E**t
alia que ad hoc p̄tinentia iii libro viiſimo po-
ſui: ſiue que nō posui: t̄ tñ in eisdē lñ ſc̄pt̄ ſūt
Veniēt t̄ h̄ ſic t̄ iſta venerūt: q̄ increduli ſi pu-
tabāt eē ventura. **I**dē q̄p̄ deus vtraq; p̄miſit:
vtraq; ventura eē p̄dixit: quē phorrelſunt
numina paganoꝝ: teſte etiā porphyrio no-
bilissimo pho ip̄orum. **L**a. III.

Ed yidelicet hoīes docti atq; ſapieſ
contra vim tātē auctoritatis: q̄ oia ge-
nera hoīim ſic tāto aī p̄dixit in h̄ credēduz ſpe-

Liber

randūq; puerit: acute sibi argumētari vidēt
aduersus corporū resurrectionē t dicē: qdī ter-
tio d̄ republica libro a cicerōe cōmēorauū ē. nā
cū herculē t romulū ex hoib⁹ deos eē factos as-
seueraret: q̄x nō corpora inq̄t sūti celū elata: ne-
q; ei natura patereē vt id qd̄ eēt d̄ fra nisi i fra-
manceret. **I**ec ē magna rō sapientiū: q̄x dñs no-
uit cogitatōes: qm̄ vane sūt. **S**i ei anie t̄shmō
eēm⁹. i. sine villo corpe spūs t i celo hitātes tre-
na aialia nescirem⁹: nobisq; futur⁹ esse dicereē
vt frenis corpib⁹ aſtāndis qdā vinculo mirabili
neceſterem⁹: nōne multo forti⁹ argumētare
mūr id credere recusantea: t dicerem⁹ naturā
nō pati vt res i corpe aligātō corpeo vince-
reē. **E**t t̄ plena ē tra vegetatib⁹ aīs qb⁹ h̄ mē-
bra frenā miro mō sūt cōnera t i plicira. **C**ur ḡ
eodē volētē do q̄ fecl̄ aial si poterit frenū cor-
pus i celeste corp⁹ attollit: si anim⁹ oīa h̄ frenā
trāscēdens p̄b̄ etiā celesti corpe p̄stabilior⁹ freno
corpi potuit alligari. **A**n frenā p̄tcula tā ex
iguā potuit aliqd celesti corpe melius apud se
tenere: vt sensum h̄t̄ et tvitā: t eā sentientē at
q; viuētē dedignabit celū suscipe: aut suscepit
nō poterit sustinere cū de re sentiat t viuat ista
meliore: q̄s ē corp⁹ oī celeste. **S**z̄lō nūc n̄ fit q̄a
nōdū ē tps q̄ id fieri voluit. **Q**uid h̄ qd̄ p̄uidē-
tiadei multo mirabili⁹: q̄s illud qd̄ ab illis si cre-
dit fec̄t. **C**ur ei nō vehemēt⁹ admirat̄ i corpeos
aīos: celesti corpe potiores frenis alligari cor-
porib⁹ q̄s corpora licet frenā sedib⁹ q̄uis celesti-
bus tñ corporis oblimari: nisi q̄ h̄ videre p̄sueui-
mus: t h̄ sum⁹: illud nō nōdū sum⁹: nec aliquā
do adhuc vidim⁹: **N**ā p̄fecto sobria rōne p̄sul-
ta mirabilioris eē dīni opis rep̄is incorpalibus
corpalita qdāmō attraxere: quālibet diūsa: q; il-
la celestia: ista frenaria tñ corpora t corpora copula

Ed hic credibile fuerit (ri) **L**a. V
aliqñ. Ecce iā credidit mūdus s̄blatū
strenū xp̄i corp̄i celū: resurrectionem
carnis et ascensionē i supnas sedes: paucissimus
remanētib⁹ atq; stupētib⁹: vel doctis vel indo-
ctis iā crediderūt docti et indocti. Si rē credi-
bile credideſt: videat q̄ sint stolidi q̄ si credūr.
Si at res icredibilis credita ē: etiā b̄ vniq; icre-
dibile ē: sic creditū eē qđ icredibile est. Hec igr
duo icredibilia: resurrectionē s̄ nři corporis in e-
ternū: et rē tā icredibile mūdū eē credituꝝ: id
de° anteq; vel vnu hoz fieret ambo futura eē
pdixit. Unū duorū icredibiliū iā factū eē vide-
mus: vt qđ erat icredibile crederet mūd⁹: cur
id qđ reliquū ē despōs: vt etiā b̄ vēiat qđ icre-
dibile credidit mūdus: sic iā venit: qđ similis icre-
dibile fuit vt rē tā icredibile crederet mūd⁹ q̄n
qđ e b̄ virūq; icredibile: qꝝ videm⁹ vnu: alteq;
credim⁹ eiſdē l̄fis pdictū sit: p̄q̄s credidit mūd⁹

dus! Et ipe mod^o q̄ mūd^o credidit si p̄sideret:
icredibilior iuenit. Ineruditos liberalib^o dis-
plinis t̄ oīno q̄tū ad istoꝝ doctrias attinet ipo-
litos: non p̄itos grāmatica: nō armatos diale-
ctica: nō rhetorica iſlatos: p̄scatores x̄ps cum
retib^o fidei ad mare hui^s sc̄lū paucissimos misse
atq; ita ex oī genere tā multos p̄sceos: t̄ tanto Mat. 4.
mirabiliores: q̄sto rariores etiā ipos p̄bos ce-
pit. Duob^o illis icredibilib^o si placet: imo quia
placere d̄z addam^o h̄ tertiu. Hā ḡ triū sūt icre-
dibilita: q̄ tñ sc̄a sūt. Incredibile ē cī x̄pm resur-
rexisse i carne t̄ celū ascēdisse cū carne. Incre-
dibile ē mūdū rē tā icredibile credidisse. Incre-
dibile ē: hoīes ignobiles: ifirmos: paucissimos
ip̄tos: rē tā icredibile tā efficaciſ mūdo: t̄ in il-
lo etiā doctio p̄suadere potuisse. Hox triū icre-
dibiliū p̄mū nolūt isti cū qb^o agim^o credē: secū
dū cogit̄ t̄ cernere qđ nō iuenūt vñ s̄tsc̄m: si
nō credūt tertiu. Resurrectio certe x̄pi t̄ in ce-
lū cū carne in q̄ resurrexit ascēsio: toto tā mō
p̄dicat̄ t̄ credit̄: si credibilis nō ē vñ toto trās-
oherā credita ē. Sz multi nobiles: sublimes:
doctrietia se vidisse dixerit: t̄ qđ videſt diffama-
re curaſt: eis mūdū credidisse n̄ mirū ē: s̄ istos
ad huc credere nolle p̄durū ē. Siāt vt verū est
paucis: obscuris: minis: indoctis: eā se vidisse
dicend^o t̄ scribēt̄ credit̄ mūdū: cur pauci
obstinatissimi q̄ remāſet̄ ip̄i mō iā credēti ad
huc v̄sq; nō credūt. Qui pp̄sea nūero exiguo
ignobilium: ifirmos: ip̄toꝝ hoīm credidit: q̄ in Luce. 5.
tā p̄ceptibilib^o testib^o multo mirabil^o dīnitas
seip̄a p̄suasit. Eloq̄a nāc p̄suadētiſ q̄ dicebat̄:
mira fueſt sc̄a: si v̄ba. Qui ei x̄pm i carne resur-
rexisse: t̄ cū illa i celū ascēdisse si viderāt: id se
vidisse narrātib^o n̄ loquātib^o tñ ſ etiā mirifica
faciētib^o signa credebāt. Hoīes q̄ppe q̄s vnius Actu. 2.
velut multū duarū liguaꝝ fuisse nouerāt: repē-
te liguis oīm gētū loq̄ntel mirabilis audiebat̄
Claudū ab yberib^o m̄ris ad eoꝝ v̄bū i x̄pi noīe
post. xl. ānos in columē ſtūtisse. Sudaria d̄ cor-
porib^o eoꝝ ablata ſanādis p̄fuisse languētib^o:
in via q̄ fuerunt transiūti positos in ordine inu-
merabiles morbis varijs laborātes: vt abulā-
tū sup eos vmbra trāſiret t̄tinuo ſalutē ſolcre
recipe: t̄ alia multa ſtupēdāl x̄pi noīe peos fa-
cta ſūt signa: poſtrēo etiā mortuos resurrexiſ-
ſe cernebant. Que ſi vt legunſ gesta eſſe con-
cedunt: ecce tot incredibilia tribus illis incre-
dibilibus addim^o. Et vt credat vñū icredibi-
le: qđ de carnis resurrectiōe atq; in celū aſcē-
ſione diciſ: multoꝝ incredibiliū testimonia tā-
ta congerim^o: t̄ nondū ad credendū abhorre-
da duritia incredulos flectim^o. Si vero p̄apo-
ſtolas x̄pi vt eis credere ſt̄ resurrectioneꝝ: atq;
aſcensione ſt̄dicantibus x̄pi etiam iſta miracu-

XXII

(La. VI. la facta esse non credunt: hoc nobis vnu grāde
 Ego miraculū sufficit: q ea terrarū orbis sine vllis
 a lāmī miraculis credidit. (La. VI.
 etiā tē. In bca. dī q
 miraculū sufficit: q ea terrarū orbis sine vllis
 a lāmī miraculis credidit. (La. VI.
 Ecolamus etiā hoc loco illud qd de
 dōtūlī cre romuli credita diuinitate tullius ad
 miratur. Verba eius ut scripta sūt in
 tūlī ad seram. Magis ē inquit in romulo admirandū
 mirat: s in qd ceteri qui dī ex homib⁹ facti esse dicunt
 li. tērriō de munus cruditis hominū seculis fuerunt ut fin
 republika.
 Min⁹ gendi p̄cluīor esse ratio cuz imperiti facile ad
 seret: anis credendū iūpellerent. Romuli aut etatē
 tē, puto vi min⁹ his sexcētis annis iā inueteratis litteris
 nū sc̄ptoris atq̄ doctrinis omniūq̄ illo antiquo ex incul
 cē p̄m enī ta hominū vita errore sublatō fuisse cernim⁹.
 Et paulopost de eodē romulo ita loqui quod
 rū gesse an adhunc p̄tinet sensum. Ex quo intelligi potest
 no ab vībe inquit per multis anis ante homerū fuisse q̄
 dīta serē romulū: vt id doctis hominib⁹ ac tib⁹ ipis
 tēlūocru eruditis ad singendū vix quicq̄ esset loci. An
 agēsimono tiquitas. n. recepit fabulas: fictas etiā nōnūq̄
 Romulus incondite. Necetas aut iā exculta preserti elu
 tuvē vel ad dens om̄e qd fieri nō potest respuit. Un⁹ e nu
 dos trāsa/ Merodocissimop̄ hominū idemq̄ eloquentis
 ws fī cū sumus oīm marcus tullius cicero: ppterēa dīc
 dē anno ab diuinitatē romuli mirabiliter creditam: q ei u
 vībe p̄dīta dīta iā tēpora fuerūt que falsitatem non reci
 trīx. q̄bōs perent fabularū. Quis autē romulū deuz nisi
 trācīa a scrītis octua roma creditit: atq̄ id parua t̄incipiens. Tūz
 ḡntanovē, deinde posteris fuare fuerat necesse qd acce
 remanēt ser perant a maioribus: vt cū ista sup̄stitione in la
 cīnq̄gīn cte quodāmodo matris ebībita cresceret cui
 ta qd sūt plu ras: atq̄ ad tam magnū gueniret imperiū: vt
 res serēt ex eius fastigio velut ex altiore quodā loco alt
 sī min⁹ sep̄ as quoq̄ gentes quib⁹ dīsaref hac sua opinio
 Per mīne p̄sunderet: vt nō quidē crederet: s tū dīc
 tis anis an rent: deū romulū: ne ciuitatēz cui fuiēbat de
 fuisse homē conditōe eius offendērēt. Alter cū nomi
 rum q̄ ro/ nando q̄z romā: q id nō amore quidē hui⁹ erro
 mulū. Fuit ris: s cū amorī errore crediderat. Christ⁹ autē
 q̄z celes̄tis t sempiterne conditor ciuitatē:
 tē agrīpe Non tū cū qm ab illo condita est deū eredit: tē
 ilū regis s̄ ideo potius est condenda: quia credidit Ro
 elbonū: ma conditōrem suū iā constructa t dedicata:
 cui successit tanq̄ deū coluit in templo: hec autē hierusalez
 arem⁹ silv⁹ conditorē suū dcum xp̄m: vt construi posset et
 nīs. cīc. cui dedicari posuit in fidei fundamētū. Illa illuz
 successit q̄ amando esse deū credidit: ista istū deū cē cre
 ventīn⁹ sil dendo amauit. Sic ḡ p̄cessit vī amaret illa: et
 vīus annis de amato iā libenter etiā falsū bonū crederet:
 trīgītāq̄ ita p̄cessit vī ista crederet: vt recta fide nō re
 tuo: regnās mere qd falsū: s qd verū erat amaret. Exceptī
 cū successit cīt tot t tantis miraculis que p̄suaserūt deuz
 rḡnas anis esse xp̄m: prophetie q̄z diuine fide dignissime p̄
 tū huic sue cesserunt: que in illo non sic a p̄rib⁹ adhuc cre
 cessit anuli dūnt implende: s̄ iam a toto mundo demōstrā

tur implente. De romulo autē qz cōdidit romā us. cū vāno
 in eaq̄ regnauit: audīt: legit: non quia factuz vī. na: est
 est qd ante fuisse p̄phetaū: s̄ q̄ sit recept⁹ in romul⁹: sic
 deos creditū tenent līfe: nō factū docent. Nul⁹ p̄cessit ho
 lis quippe rex mirabiliū signis idei vere p̄uēs
 se monstrat. Lupa q̄ppe illa frat̄z duoz nutrix lxxv.
 qd videt quasi magnū extitisse portentū: q̄le d̄. Hē qd
 aut quantū est ad demonstrandū deū: Certe dīc alīc eu
 etī etī nō meretrix fuit lupa illa sed bestia: cū nominādo
 fratribus portentū cōmune fuerit ambobus romani co
 frater tñ eius nō habet deus. Quis autē phib⁹ lebāt cū sub
 tus ē: aut romulū aut hercule: aut alios tales nomē q̄ri
 boies deos dicēt mori maluit q̄fi dice: aut v̄o nīs gentes
 alīc gētū coleret int̄ deos suos romulū: nisi ro
 mani nomis metus cogere. Quis porro enu
 meret q̄ multi quālibet seūicia crudelitatis pa
 occidi: q̄ xp̄m deū negare maluet. Prōinde
 metus quālibet leuis indignatōis que ab aīs
 romāoꝝ si nō fieret posse putabāt existere cō
 p̄z. s. libro
 pellebat aliquas ciuitates positas sub iure ro
 mano tanq̄ deū colere romulū: a xp̄o āt dōnō
 solū colēdo: versetia p̄fitendo tārāz p̄ orbem
 fre martyriū multitudinē met⁹ vīl⁹ aut terror
 reuocare n̄ potuit: blādicicie nulle: p̄missionē
 la demouit: s̄ nec facultatū violēta subtractio
 nec acerbitas vniūsaq̄ variatiūq̄ penaꝝ: t ipi
 us mortis qpl⁹ ceterī formidat. Nec tūc ciui
 tas xp̄i q̄uis adhuc p̄egrinaref i frīs t hf et tā
 maḡz agmina p̄lōꝝ adūlus ipios p̄secutores
 suos p̄pali salutē pugnūt: s̄ poti⁹ vt obtieret
 etnā nō repugnauit. Ligabāt: includebāt: ce
 debāt: torqabāt: vrebāt: laniabāt: trucidabāt:
 t multiplicabāt. Nō erat eis p̄ salutē pugnare
 nīs salutē p̄ saluatōre p̄tērē. Hīc in libro cī
 cerōis tertio nīs fallo de republica disputari:
 nullū bellū suscipi a ciuitate optia: nīs aut p̄ fi
 de: aut p̄ salutē. Quid āt dicat p̄ salutē: vītel
 ligi quā salutē velit: alio loco demōstrās: s̄ his
 penis inqt q̄s etiā stultissimi sentiūt egestate:
 exilio: vinculis: verberib⁹: clabunt sepe p̄uati
 oblata mortis celerritate. Ciuitatib⁹ autē mors
 ipa pena est: q̄ vide: a pena singulos vindica
 re. Debet etī p̄stituta sic eē ciuitas: vt eterna
 sit. Itaq̄ nullus interitus est reipublice natu
 ralis vt homīs in quo mors nō mō nc̄aria est
 verūtē optanda p̄se p̄. Ciuitas autē cū tollit
 delef: extinguitur: simile est quodāmo vt mas
 gnis p̄ua conferamus. ac si om̄is hic mundus
 intereat t conscidat. Hoc ideo dixit cicero: qz
 mundū nō interitūcū platonici sentit. Lō
 stat ergo eum pro ea salute bellū voluisse susci
 pi a ciuitate: q̄ sit vt maneat hic ciuitas sic di
 cit eterna: q̄uis morientib⁹ t nascentib⁹ sin
 gulis: sic perhennis est opacitas olecyel lauri

Liber

atq; hmo i cetera p arbor singuloz lapsu ortu
q folioz. **A**toz q ppe vt dic nō hoim singuloz
vniuse pena ē ciuitas; q a pena plerūq singu
los vindicat. **I**n merito qrit vtrū recte sece
rit sagutini qn vnuisā suā ciuitatē interire ma
lueft: q fidē frāgē: q cū ipa romana republica
tenebat. **I**n q suo scō laudāt ab oib' frenē re
publice ciuib' **S**i quō huic disputatōi possēt
obedire si video: vbi d nullū suscipiēdū eē bel
lū: nisi aut p fide aut p salute. **A**ec d: si i vnuz
sīl' piculū: ita duo ista p currerit: vt teneri alterz
sine alteri amissiōe n possit: qd sit poti' eligen
dū. **P**rofecto em sagutini si salutē eligerēt: fi
des ei' fuerat deserēda. **S**i fides tenēda: amit
tēda vrcq sal' sīc t scm ē. **H**at ciuitatē di tal
ē: vt cū fide ac p fidē teneri v'l' poti' acqri possit
fide at pdita ad eā qsq vēire n possit. **Q**ue cogi
ratio firmissimi ac patiētissimi cordis: tot ac tā
tos martyres fec. qlc ne vnu qdē habuit: v'l' ha
bere potuit: qn ē de' credit' romul'. **C**a. VII

Ed valde ridiculū ē d romuli falsa dinita
te cū xpō loqmur face mētionē. **V**erū
tam cū sexcētē ferme ānis an ciceronē romul'
fuerit: atq; illa etas iā fuisse doctris dicat excul
ta: vt qd fieri n p oē cludēs respueret qto ma
gis p' sexcētos ānos ipi' tpe ciceronis marieq
postea sib augusto atq; tyberio eruditiorib' vti
q' tpib' resurrectionē carnis xpī: atq; i celos as
cēsionē: tāq; id qd fieri n p: mēs būana ferre n
posset: eludēsc̄ ab aurib' cordibusq fspueret:
nisi eā fieri potuisse atq; scm eē dinitas ipi' vira
tis v'l' vitas dinitatis t p̄stātia miracloz sig mō
strarēt: vt frētib' p̄tradicētib' tā multi tāq; ma
gnis psecutiōib' pcedēs i xpō: deind ad nouuz
scm i ceris secutura resurrectio atq; smortali
tas carnis t fidelissime credere t pdicare t
in trepide: t p orbe fre pullulatura fecūdius cū i
martyz lāguie serēt. **L**egebāt ei p̄cōia pcedē
tiū pp̄haꝝ: pcurrerbat oīta v̄tutū t p̄suadebat
vitas noua p̄suetudi: n p̄traria rōni donec orb
fre q pseqb̄at furore pseqr̄et fide. **C**a. VIII

Vri iqūt nūc alia miracla q p̄dicat: sc̄tā eē
c n̄ fuit. **P**ossē qdē dicē nccaria fuisse p̄usq
credēt mūd': ad h̄t credēt mūd'. **Q**uisq; ad
huc pdigiavit credat iqr̄it magnū ē ipē pdigiū
q mō credēt n̄ credit. **V**erū h̄t dicūt nec
tūc illa miracla sc̄a fuisse credāt. **V**ni ḡtā fide
xp̄s v̄sq̄q; cātā i celū cū carne sublat? **V**ni
tpib' erudit; t oē qd fieri n p̄ fspuerib': sine v'l
lis miraclis nīmū mirabilis incredibilia credi
dit mūd'. **A**n forte credilia fuisse: t iō credita
eē dicturi sūt. **C**ur ḡi p̄i n̄ credit: Brevis ē iḡ
nīa cōplexio. Aut incredibili rei qn videbat:
alii icredibilia qn siebat t videbanſ secessit fi

dē: aut certe ita credibilis: vt nullis qb' p̄suadē
tur miraculis idigēt: istoz nimia redarguit in
fidelitatē. **H**oc ad refellēdos vanissimos dix
rī. **N**ā facta eē multa miracula q attestarēt illi
vni grādi salubriꝝ miraculo q xp̄s in celū cuz
carne i q resurrexit ascēdit negare si possū'.
In eisdē q ppe veracissimis librī cūcta p̄scripta
sūt: t q facta sūt: t pp̄ qd credendū facra sūt.
Hec vt fidē facerēt innotueſt. **H**p fidē quā fece
runt multo clarius innotescunt. **L**egunt q p
pe in populis vt credantur: nec in populis tñ
nisi credita legerēt. **N**ā etiā nūc fiunt miracu
la ei' noie: slue p̄ sacra ei': slue p̄fonnes v'l'me
morias sc̄tōz ei': s̄ si eadē claritate illustrat vt
tāta q̄ta illa glia diffamēt. **C**anon q ppe sacraꝝ
līaz q̄ē diffamatū eē optebat illa fac vbiq; re
cīari t mēorie cūctoz iherere ip̄loꝝ: h̄t vbi
q̄s fiūt ibi sc̄tūt: vix a tota ipa ciuitate vel q̄cū
q̄s cōmanētiū loco. **N**ā plerūq; etiā ipi paucissi
misiūt: ignoratib' ceteris: maxie si magna sic
ciuitas: t qn alibi alijsq narrāt: n̄ tāta ea cōmē
dat auctas vt sine difficultate vel dubitatione
credāt: q̄uis xp̄iāis fidelib' a fidelib' idicēt.
Miraculū qd mediolani sc̄m ē cū illic eēm' qn
illūmat' ē cec' ad multoꝝ noticiā poruit gueni
re: qz t grādis ē ciuitas: tibi erat tūc ipator: t
imēslo p̄plo teste res gesta ē: pcurrēt ad corpa
martyrū p̄asū t geruasij. **N**uc cū laterēt: et
penit' nescīt: ep̄o ambrosio p̄ somnū reuelata
repta sūt: vbi cec' ille depulſ veterib' tene
brī diē vidit. **A**p̄d carthaginē t q̄ nouit p̄ ad
modū paucissimos salutē q sc̄a cīnocētō exad
uocato vicarie p̄fecture vbi nos iterfuim' t o
culis aspēxim' nfis. **G**ētētēt ei v trāsmarinis
me t fratrē metū alipiū: nōdū qdē clericos s̄ iā
do fuitēt: vt erat cū tota domo sua religiosissi
mus ipē suscep̄at t ap̄d eū tūchitabam': cura
baſ a medic, pp̄f fistulas q̄s inūerosas atq; p
plexas hūit i posteriorē atq; imā corporis p̄t. **T**ā
secuerat ei t art̄ sue cera madicant̄ agebat.
Pass' at fuerat in sectione illa: t diuturnos t
acerbos dolores. **S**ed vnu inter multos si
nus sefellerat medicos: atq; ita latuerat vt cū
non tangerent: quem ferro aperire deberent
Deniq; sanatis omnibus que aperta curabat
iste remanserat solus: cui frustra impendeba
tur labor. **Q**uas moras ille suspectas habens
multūq formidās ne itex secaret: qd ei p̄dix
rat ali' medic' dōestic' ei' q̄ē n̄ admiserat illi
vt saltē videret cuz p̄mū sect' est quō id face
rent: iratusq illum domo abiecerat: vixq; re
ceperat: erupit atq; ait. **I**terum me lecturi
estis. **A**d illius quem noluitis esse p̄fitēverba
venturus sum. **I**rridere illi medicū imperiū

ceperunt: metuq; hois bonis vobis pmissibus
q; lenire. Preterierunt et alij dies plimi: nihil
plicebat oē qd siebat. Medicus tñ in sua pollici-
tati psistebat: nō se illū sinū ferro: s; medica-
mentis eē clausuros. Adhibuerit et alii grādeū
ia medicū: satisq; in illa arte laudatū. Adhuc
em viuebat: ammoniū dico: q; loco inspecto idē
qd illi eorū diligētiā pitiag; pmisit. Cui ille fa-
ctus auctoritate secur: domēstico suo medico
q; futurā pdixerat altā sectioē faceta hilarita-
te: velut iam salu: illusit. Quid plura: Postea
tot dies inanis psumpti trāsferit: vt fessi atq; cō-
fusi faterent ēū nisi ferro nullo mō posse sana-
ri. Expaurit. expalluit: nimio timore turbat: at
q; vbi se collegit: faric; potuit: abire illos iussit
et ad se ampli: nō accedere impauit: nec aliud
occurrit fatigato lachrymis: illa iā ncitata cō-
stricto nūsi vt adhiberet alexandrinū quēdā q;
tūc chirurgū mirabilis habebat: vt ipē saceret
qd ab illis fieri nolebat irat. H; postea q; vēit
ille: laborēq; illoꝝ in cicatricib; sic artifex vidit
boni viri funct' officio: p̄suasit hoī: vt illi poti'
q; in eo tm laborauerunt: q̄tū ipē inspicies mira-
bae curatōis sue fine fruerent: adiūcēs q; reue-
ranissi sect' eēt salu: eē nō posset. H; valde ab-
horre rea suis morib: vt hoīb: quoꝝ artificio-
sissimā opam: industriā: diligētiā admirās in ci-
catricib; cī videret. p̄p̄ exigū qd remansit:
palma tātī laboris auferret. Reddi tūt anjō
ei: et placuit vt eodē alexandrino assistētē ipsi
sinū illū ferro q; iā p̄sensu oīm aliter insanabilis
putabat apierit. Que reo dilata ē in p̄tē diez
H; cū abissent illi: ex merore nimio dñi tant' ē
in domo illa exort' dolor: vt tanq; funeris plan-
ctus vix cōprimereſt a nob. Visirabat ēū quo-
tidie scī viri: ep̄stūc vyalēsis bētē mēorie satur-
ninus et p̄sbyter gelosus: ac diaconi carthagi-
nensis ecclesie. In qb; erat: et ex qb; sol; c: nūc
in reb; hūanis iā eps cū honore a nobis debito
noiand'aureli: cū q; recordātes mirabilia opa
dei: de hac re sepe collocuti sumus: eūq; valde
meminisse qd cōmemoram' inuenim'. Qui cū
ēū sicut solebat vespe visitarēt: rogauit eos mi-
serabilib; lachrymis: vt mane dignarent ēē p-
sentes suo funeri poti' q; dolori. Lat' emi eum
mer' ex p̄orib; inuaserat penis: vt se inf medi-
coū manus nō dubitaret eē moriturū. Lōsolati
sunt eū illi et hortati vt in deo fidiceret: eiusq;
volūtate viriliſ ferret. Inde ad orōne ingressi
sumus. Eb̄i nobis ex more genua figētib; atq;
incubētib; terre. ille sc̄ ita piecit tanq; fuisse
aliquip̄lētē grauis p̄strat' et cepit orare. Qui
bus mōis: q; affectu: q; motu animi: q; fluvio la-
chrymax: qb; gemitib; atq; singultib; succuti

entib; oīa mēbra ei' et pene infcludētib; sp̄m:
q; vllis explicet vobis. Utrū oraret alij: nec in
h; eoꝝ auerteret infēcio: nesciebā. Ego tñ pro-
sus orare nil poterā: b; tm̄mō breui' i cordō meo
dixi. Dñe q; tuoz p̄ces exaudis: si has si exau-
dis: Nihil ei mihi videbaſ addi iā posse: nisi vt
expiraret orādo Surrexi: et accepta ab ep̄o
bñdictiōe discessim': ergoate illo vt mane ades-
sent: illisq; vt equo aio eēt horātib; Illuxit
dies q; metuebat: aderāt fui dei sic se affuturos
eē pmiserat. Ingressi sunt medici: parant oīa
q; hora illa poscebat: tremēda ferramenta p̄fe-
runt: attonitis suspēsib; oīb;. Eis aut q; erat
maiōr auctoritas: defectum anūi ei' solādo
erigētib; ad man' lecturi mēbra iu lectulo cō-
ponunt: soluunt nodi ligamētoꝝ: nudat loc':
inspicis medic': et secādū illū sinū armat' atq;
intēt' inq̄rit. Scrutat oculis: digitisq; p̄rectat.
Leptat deniq; mōis oīb;. iuenit firmissimā ci-
catricē. Iā illa leticie laus atq; ḡfazactio mis-
ricordi et oīpotētū do q; fusa ē ore oīm lachrymā
tib; gaudijs: nō ē cōmittēda meis vobis: cogite
ur poti' q; dicat. In eadē carthagine. Inno-
cētia religiosissima femia de p̄marū ipsius ci-
uitatē in māmilla cancrū hēbat: rem sic medici
dicunt nullis medicamētē sanabilē. Aut ḡ p̄sci-
di solet et a corpe separati mēbruz vbi nascit: aut
vt aliquo hō q̄tius viuat somētē p̄ pesti mitiga-
da freqntib;. Hā vt inde mortē q̄tūlibet tardī
us affuturā p̄fidam' s; in hippocrati vt serf sen-
tētā: oīs ē omittēda curatio. Billā a perito me-
dico et sue domui familiarissimo accepat: et ad
solū deū se orādo cōuerterat: admoneſ in som-
niis appropinquāte p̄sca: vt in pte seminarum
obseruantī ad baptisteriū: q̄tū illi baptizata
p̄mitus occurrisset: signaret ei locū signo cru-
cis xp̄i: fecit: et cōfestim sanitas secuta ē. Medi-
cus sane q; ei dixerat vt nihil curatiōis adhibe-
ret si paulo diuti' vellet viuere: cuž inspēsset
ēā postea et sanissimā cōperisset quā p̄ h̄fe illō
malū tali inspectiōe cognouerat: quesivit ab
ea v̄hemētē qd adhibuisset curatiōis: cupi-
ens q̄tū intelligi daſ nosse medicamētū: q; hip-
pocratis definitio vincereſ. Lūq; ab ea qd fa-
ctū ēēt audisset: voce velut cōtēnētis et vultu:
ita vt illa metueret ne aliquo cōtumeliosuz ver-
bum p̄serret in xp̄m: religiosa v̄rbanitate re-
spondisse serf. putabā inq̄t magnū aliqd te mi-
hi fuisse dictū. Atq; illa iā exhorrescētē: mor-
addidit. Quid grāde fecit xp̄s sanare cancrū:
q; q̄triduanū mortuū luscitauit. Hoc ḡ cum au-
diſſe et v̄hemētē stomacharer. i illa ciuitate atq;
i illa p̄sona fuitq; obscura fcm̄ rā igēs miraclm̄
sic latere. hinc ēā et ad monēdā et pene obiurgā

Liber

dampnataui. Que cū mibi respōdisset nō se in de tacuisse: q̄si uabi eis q̄s forte tūc matronas amicissimas secū habebat: vtrū hoc antea scis sent. Responderūt se omnino nescisse. Ecce inquā quō nō taces: vt nec iste audiār que tibi tanta familiaritate iungunt? Et qz breuit ab ea q̄siuerā: feci vt illis audiētibus multūq; mirantibus & glorificantib; dēū: totū ex ordine quēadmodū gestūz fuerit indicaret. Vendicū quendā podagricū in eadē v̄be: q̄ cū dedis set nomē ad baptisimū: & pridie q̄s baptizare ē i sonnis a pueris nigris curatis q̄s intelligebat demones esse: baptizari codez anno phibit fuisse: eisq; nō obtēpans etiā pculcātibus pedes ei in dolore acerrimū q̄lē nūq; extus est estuasset: magisq; eos vincens lauacro regeneratiōis vt voverat ablui nō distulisset: in baptimate ipo nō solū dolore quo vltra solitum cruciabat: verūtiā podagra caruisse: nec amplius postea q̄diu vixisset pedes doluisse quis nouit? Nos tñ nouimus er paucissimi fratres ad quos id potuit puenire e vicino. Quidā cu rubitan? nō solū a paralysi: verūtiā ab infor mi pondem genitaliū cū baptizare salū effec tus est: & liberatus vtraq; molestia: tanq; malinihil habuisset in corpe: de fonte regeneratiōis ascendit. Quis h̄ p̄ter curubitanī nouit: & p̄ter rarissimos aliquos qui h̄ ybisciq; audi re potuerūt? Nos aut cū h̄ cōperissem⁹ iuben te sancto ep̄o aurelio etiā v̄t v̄t carthagiez fecimus: q̄si uis a talibus p̄us audierim⁹: d̄ quo rū s̄ide dubitare n̄ possemus. Vir tribunitius helperi⁹ q̄ apud nos est: habet i territorio fus salensi fundū zubedi appellatū: vbi cū afflictiōne aīaliū & seruoꝝ suox: domū suā spirituum malignoꝝ v̄m noxiā p̄peti cōperisset: rogauit n̄fos me absente p̄sbyteros: vt aliq; eoꝝ illo p geret: cuius oronibus cederēt. Perexit vñ: obtulit ibi sacrificiū corporis xp̄i: orans q̄rtū potuit vt cessaret illa vexatio: deoꝝ ptin⁹ miserrante cessauit. Accepit aut ab amico suo fraz sanctā de hierosolymis allatam: vbi sepultus xp̄s die tertio resurrexit: eāq; supenderat i cubiculo suo: ne qd mali etiā ip̄e patere. Ita vbi dom⁹ ei ab illa infestatiōe purgata ē: qd d̄ illa fra fieret cogitabat: quā diuti⁹ in cubiculo suo reuerētie cā h̄ fe nolebat. Forte accidit vt ego & collega tūc me⁹ ep̄s synicē ecclī maximin⁹ in p̄xio cēm⁹ vt venirem⁹ rogauit: & venim⁹. Nūq; noboia retulisset etiā h̄ petiuit vt ifodereſ alicui: atq; ibi oronū loc⁹ fieret: vbi etiam possent xp̄iani ad celebranda q̄ dei sūt p̄gregari. Nō restitū: factū ē. Erat ibi iuuensis para lyticus rusticā: q̄ h̄ auditō petivit a pentib⁹

suis vt illū ad eū locū sc̄m nō cūctans afferret. Quo cū fuisset allatus orauit: atq; inde conti nuo pedibus suis san⁹ abscessit Victoriana vil la dicit: q̄ ab Hippone regio min⁹ tr̄gita milib⁹ abest. Adorā martyꝝ ibi ē mediolanēsū ger ualij & p̄tali: portat⁹ ē illo qdā adolescēs: q̄ cū die medio tpe estatis equū ablueret in flumis gurgite: demonē īcurrat. Ibi cū iaceret v̄l mor ti p̄xim⁹ vel simillim⁹ mortuo: ad vesperinos il luc hymnos & ofones cū ancillis suis: & qbus dā sanctimonialib⁹ ex more dñia possessionis intrauit atq; hymnos cātare ceperit. Quayo ce ille q̄si p̄cūllus: excussus ē: & cū tribili frenitu altare cōprehēsū mouere nō audēs: siue nō valēs: tāq; eo fuerit alligat⁹ aut affix⁹ tenebat. Et cū grandie iulatu parcisib⁹ rogās: p̄sitebat vbi adolescentēs: & qñ & quō iuaserit. Postrē se exituz esse denūciās: mēbra ei singula noīa bat: q̄ se āputatur exīēs minabat: atq; inf hec verba discessit ab hoīe. H̄ ocul⁹ ei in maxilla fusus tenui venula ab interiorc q̄si radice p̄debat totūq; ei mediū qd niggellū fuerat albicauerat. Quo viso q̄aderāt: cōcurrerāt autē etiā alij vocib⁹ ei acciti: & se oēs in ofonē p illo strauerāt: q̄uis eū sana mente stare gaudent: rursus tñ p̄p̄ oculū eius p̄tristati: mediū querendū esse dicebat. Ibi maritus soror eius qui eū illo detulerat: potēs ē inq; de sc̄to rū d̄ onib⁹ q̄ fugauit demonēlumē ei reddere. Tūc sic poruit oculū lapsū atq; p̄dentez loco suo reuocatū ligauit orario: nec nisi post septē dies putauit eē soluēdum. Qd cū fecisset: sāmissimū iuenerit. Sanati sūt illic & alij: de qb⁹ dīcere lōgū ē. Hipponeſem qndā v̄ginē scio cum se oleo p̄unxisset: cui p illa orās p̄sbyter iſtilla uerat lachrymas suas: mox a demonio suisse sanata. Scio etiā ep̄m semel p adolescentē quē a demonio corruptum vedit orasse: illūc illico demone caruisse. Erat qdā senex florenti⁹ hip ponensis nōster h̄ religiosus & paup: q̄ sartoris se arte pascebatur: casulā p̄diderat: et vñ sibi emeret nō habebat: ad xx martytes q̄x mōria apud nos est celeberrima: clara voce v̄tē stireſ orauit. Judierūt eū adolescentes q̄ for te aderāt irrōores: eumq; discedentē exagitā tes p̄seqbāns: q̄si q̄ a martyrib⁹ qnq; genos fol les vñ vestimentū emeret periuisset. At ille ta citus ambulans cīectū grandeꝝ p̄scēm palpitante vedit in littore: eumq; illis fauentib⁹ atq; adiuuātib⁹ apprehendit: & cuidā coco carto ſo noīe bñ xp̄iano ad coqnam conditariā: indi cans quid gestū sit: tricētis follibus vendidit lanā comparare inde disponens vt vxor eius quō posset ei quo idueretur efficeret. H̄ coc⁹

concidens pisces anulū aureus in ventriculo eius inuenit. mox miseracione flex' t religione perterritus homini cū reddidit dicens. **E**cce quō te. xx. martyres vestieſt. Ad aq's ty bilitanas epo aſſerēt; plecto reliquias martyris glōfissimi stephani; ad ei'mēorā; vētebat magne multitudinis p̄cursus t occursus. **I**bi ce ca mulier vt ad epm portatē pignora sacra du cereſ orauit; flores q̄s ferebat dedit; recepit: o culis admouit; p̄tin' vidiſt. **S**tupērib' cūctis q̄ aderat; pibat exultas; viā carpens; t vie duce vlti' nō req̄rēs. **D**ēorati memorā martyr q̄ posita est i castello ſinicensi qd̄ h̄ipponensi colonie vicinū est; eiusdē loci lucill' ep̄s p̄lo p̄ce dente atq̄ ſeq̄te i māu portabat; fistulaz cui' moleſtia iādiu laborauerat t familiarissimi ſui medicie ē ſecare vellēt; opiebat man' illi' pie ſarcine vectatōe; vbi ſctas attigit reliquias repe te ſanata ē. **N**ā deinceps eā i ſuo corpe ſi uēit. **E**ucharī' p̄ſbyr' ex hispania chalame habitās veteri morbo calculi laborabat; p̄mēorā ſup dicti ſcti martyris quaz poffidim' illo aduexit ep̄us; ſalu' fact' eſt. **I**dē ip̄e poſtea morbo alio puaſcēte mortu' ſic iacebat; vt ei iā pollices ligarent; opitulatōe mēorati martyr cū ſi me moria ei' reportata fuſſet; t ſug iacēti corpus miſſa ip̄i' p̄ſbyteri tunica fuſſit' eſt. **F**uit ibi vir i ordine ſuo p̄mar' noſe marcialis; euo iam guis; t ml̄tu a religiōe abhorreſt xp̄iana. **H**abe bat ſane fidē ſiliā et genez̄ codē āno baptiza tū. **Q**ui cū eū egrotātē multis t magnis p̄ci bus t lachrymis rogarēt vt xp̄ian' fieret; proſuſ abnuit; eosq; a ſe turbida ſignatiōe ſbmo uit. **V**iſſū ē genero ei' vt iret ad mēorā ſciſte phani; t illi' p̄co q̄tū podet oraret vt de' illi daret mentē bonā q̄ credere n̄ diſferret in xp̄m. **F**ecit h̄igētigemitu t ſletu; t ſinceris ardēte pietatis affectu. **D**einde abſcedēs aliqd de alta riſorū qd̄ occurrit tulit; eiq; cū iā nox eſſet ad caput posuit. **L**uc dormitū eſt; t ecce aī dilucu ſi clamavt ad epm currere q̄ necū forte tūc erat ap̄d h̄ipponē. **L**ū x̄o cū audilſet absentez; venire p̄ſbyteros poſtulauit. **V**enēt t ſtatiz credēſe dixit; admiratib' atq; gaudentib' oib' baptizat' eſt. **H**oc q̄d̄iū rixit i ore h̄ebat. **C**hriſte accipe ſp̄m meū; cum h̄ab̄a br̄iſſimi stephani q̄i lapidat' eſt a iudeis vltia fuſſe nesciret. q̄ huic q̄y vltia fueſt. **N**ā nō ml̄to p̄ etiā ip̄e defunct' eſt. **S**anati ſūt illi' p̄eūdē martyrē etiā tres podagrī: duo ciues; pegrin' vn'. **G**z ciues oīmodo; pegrin' at p̄reuelationē qd̄ adhiberet; q̄i dolcret audiuit; t cū h̄ feciſſet; dolor p̄tinuo p̄queuit. **A**n dū' nomen eſt ſūdī; vbi ecclēſia ē t i ea mēoria stephai martyris. **P**ueruz

qndā p̄uulū cū i area luderet; exorbitantes bo ues q̄ vehiculū trahebat rota obtriuſt; t ſe ſtī palpitauit expirās. **H**uc inſ arreptū ad ean dē mēoriā posuit; t n̄ ſolū reuixit; veruſetā ille ſus appuit. **S**acrimōialis qdā i vicia poffeſſiōne q̄ caspaliana d̄; cū egritudie laboraret ac d ſpareſt; ad eadē mēoriā tūca ei' allata ē; q̄ ante q̄ reuocareſ illa defūcta ē. **H**actū tūca opue rūt cadauer ei' p̄ntes; t ſcepto ſpū ſalua facta ē. **A**p̄d h̄ipponē baſſ' qdā ſyr' ad mēoriā eiusdē martyr orabat; p̄ egrotātē t p̄icitate filia eoq; ſecū yestē ei' detulerat; cū ecce pueri d̄ domo cucurreſt; q̄ ei mortuā nūciarēt. **G**z cū orāte illo ab amicis ei' excipient; phibuerit eos illi di cere ne p̄ publicū plāgeret. **Q**ui cū domum rediſſet iā ſuo ſciuſt; b' p̄ſonātē; t yestē filie quā ferebat ſup eā pieciſſet; rurſus reddita eſt vte. **R**urū ibid ap̄d nos hyrenei cuuſdā collecta rū ſili' egritudie extict' eſt. **L**ūq; corp' iaceret exaie atq; alijs gementib' t plāgentib' eſe q̄c parent; amicorū ei' qdā in ſaliōz cōſolatiū ſub baſſ' luſſegiſſit; eiuſdē martyr ſoleo corp' pungere tur. **F**actū eſt t reuixit. **I**teq; ap̄d nos vir tribunū elecuſin ſup mēoriā martyris q̄i ſuburbano ei' eſt egritudie exaiatū posuit i ſatulū ſi liū ſuū; t p̄ orōe ſuū multis cū lachrymis ibi fudit; viuentē leuauit. **Q**uid faciā? **U**rget h̄ opis iplenda p̄miſſio; vt n̄ h̄ poffim oia cōmēo rare q̄ ſcio; t p̄culdubio pleriq; n̄ ſoꝝ cuz h̄ le geni; dolebit me tā ml̄ta p̄miſſiſe; q̄ vtiq; me cū ſciūt. **Q**uos iā nūc vt i ḡſcat rogo; t cogitēt q̄ plixi laboř ſit facere; qd̄ me h̄ ſacere luſce p̄i opis nēcitas cogit. **E**i miracula ſanitatū vt alia taccā; eat tñmō velim ſcribere; q̄ p̄ hunc martyrez; vglōfissimū stephanū facta ſūt i colonia chalamensis t i nr̄a plurimi cōſiendi ſūt libri; nec tñ oia colligi poſtuerūt. **S**tim de qb' li bellidati ſūt; q̄ recitarent i pl̄is. **I**d nāq; fieri volūm'; cū viderem' atiq; ſilia dinax ſigna ſutū etiā nr̄is t̄pib' frēq̄ntari. t ea nō debere multoꝝ noticie depire. **M**odū eſt at biennū ex q̄ ap̄d h̄ipponez regiū cepit eſſe iſta memoria t multis qd̄ nob certiſſimū eſt n̄ datis libellis d̄ his q̄ mirabilis facta ſūt. illi ip̄i q̄ datis ſūt ad ſe p̄tuagita ferme nūex puerat; q̄i iſta pſcp̄ſi. **C**halame x̄o vbi t ip̄a mēoria pri' eſſe cepit; et crebri' danſ. icōpabili ml̄titudie ſupant. **V**za lietiā q̄ colonia vicia vicia eſt. ml̄ta p̄clarā per eudez martyrez facta coquim'. cui' ibi mēoria lōge p̄uſq; ap̄d nos ab epo euodio ſtituta ē. **S**libelloꝝ dādoꝝ ibi ſuetudo n̄ ē. v̄l poti' ſuū ſuit nā fortasse nūc eēia cepit; cū. n. nup illi' eēm'. petroniā clarifimā ſeiaſ ūl̄ ſibi mirabilr ex mag atq; diuino i q̄ medicoꝝ adiutoria cūcta deſe

Liber

cerat lagnore sanata est: hortati sumus volere supradicti loci epo ut libellum daret q̄ recitare in p̄lo: et obediensissime paruit. In q̄ posuit etiam qd̄ h̄ reticere nō possū: q̄uis ad ea q̄ l̄ op̄ vrgent festinare cōpellar. Qdā iudeo dixit sibi fuisse p̄suasum ut anulum capillatio vinculo insereret q̄ sub oī veste ad nuda corpis cingere: q̄ anulū h̄ret sub gēma lapidē i renib⁹ iunctū bouis: hoc alligata q̄si remedio: ad sancti martyris limia veniebat. H̄z pfecta a carthagie cū in cōfinio flumis bagrade in sua possessiō māsisset: surges vt iter pageret: oī pedes suos illū iacetez anulum vidit et capillatio zonā q̄ fuerat alligat⁹ mirata tēptauit. Quaz cū oīno suis nodis firmassis: sic erat cōpissit astrictā crepuisse atq̄ exiliisse anulum suspicata ē. Qui etiā ip̄e cū in tegerrim⁹ fuisse iuēt⁹: future salutis qdāmodo pign⁹ de rāto miraculo se accepisse p̄spūs: atq̄ illud vinculum soluēs: silcū eodē anulo pie cit in flumē. Nō creditū h̄ q̄ etiā dñm n̄m ieluz xp̄m p̄ integrā x̄ginalia m̄fis enīxū: et ad discipulos suos ostijs clausis ingressū fuisse nō credūt. H̄z h̄ certe q̄rāt: et si vex iuherit illa credāt. Clarissima semia ē: nobilis nata: nobilis nupta: carthagie h̄tabat: ap̄la ciuitas: ampla p̄sona: rē q̄rētes: latēn̄ sinūt. Martyr certe ip̄e q̄i petrāte illa sanata ē: in filiū p̄manētis x̄ginitis credidit: in eū q̄ ostijs clausis ad discipulos ingressus ē credidit. Nostrēs pp̄f qd̄ oīa ista dicunt a nob̄: in eū q̄ascēdit in celū cū carne i q̄ resurrexerat credidit: et iō p̄ eū tāta fuit q̄ pro ista fide aīaz posuit. Fuit q̄ etiā nūc multa miracula: eodē deo faciēt p̄ q̄s vult: et quēadmodū vult: q̄ et illa q̄legim⁹ fecit: fīstā nec similis ī notescūt: neq̄y nō excidat aīo: q̄si clara mēorie crebra lectiōe tendunt. Hā et vbi diligētia ē q̄nūc ap̄d nos eē cepit: vt libelli eoꝝ q̄ bñficia p̄cipiūt recitent in p̄lo: semel h̄ audiūt q̄ assūt plesq̄ fassūt: vt ne cūlī q̄ affuerūt post aliq̄t dies qd̄ audierūt mēte retineāt: et vix q̄s q̄ repiat illorūq̄ ci quē nō affuisse cognouerit indicet qd̄ audiuit. Unū ē ap̄d nos faciū nō mai⁹ q̄ il la q̄dixi: fīstā clarū atq̄ illustre miraculū: vt n̄lū arbitrer eē hiponensiū q̄ l̄ vel n̄ viderit: yl̄ didicerit: nullū q̄ obliuisci villa rōne potuerit. Decē qdēs q̄s septē sūt mares: tres femie: de cesaria cappadocie suoꝝ ciuiū nō ignobiles maledicto m̄fis recēti p̄is eoꝝ obit u destitu te q̄ iuriā sibi ab eis factā acerbissime tulit: talī pena sūt dñit⁹ coerciti: vt horrifilis q̄teren⁹ oēs tremore mēbroꝝ. In q̄ fedissima spē oclōs suoꝝ ciuiū nō ferētes: quaquerūt cuiq̄ tre vi sū ē: toto pene vagabant orbe romāo. Ex his ei ad nos venerūt duo: frat̄ et soror: paul⁹ et pal

ladia: multi alii locis miseria diffamāte t̄ co gniti. Venerat̄ atq̄ pasca ferme dies qndeci et eccliaz q̄tide i gredientes i ea mēoria glōsissimā martyr̄ Stephāi frequētabāt: orātes vt iā si bi placaret de: et salutē p̄stinā redderet. Et illic: t̄ q̄cūq̄ ibāt: p̄uertebat i se ciuitatis aspectū. Nonnulli q̄ eos alibi viderāt cāmō tremors corū nouerāt alīs et cuīcūq̄ poterāt indicabāt. Venit et pasca: atq̄ ip̄o die dñico mane cū iam freq̄ns p̄pls p̄nō cēt et loci scri cācellos ybi martyru erat idē iuuētis orās teneret: rep̄ete p̄stratus ē: et dormiētis mūllim⁹ iacuit: n̄ tñ tremēs sic ut etiā p̄ somnū solebat: stupētib⁹ q̄aderāt atq̄ alīs pauētib⁹: alīs dolētib⁹: cū eū qdāz yellet erigere: nonnulli pbibueſt: s̄ poti⁹ exitū expectandū eē dixerit. Et ecce surrexit et non tremebat q̄m̄ sanat⁹ erat: et stabat in columis itūens itūctes. Quis ḡ itūctū se tenuit a laudib⁹ deit. Clamatū gratulātūq̄ vocib⁹ ecclia vsc̄ quaq̄ cōpleta ē. Inde ad me currit: ybi sedebāt p̄cessur⁹. Irruit alīs q̄sc̄p̄ alterꝝ: oīs posterior q̄si nouū qd̄ alīs p̄pus dixerat nūciantes. Hecq̄ gaudēt et ap̄d me deo gr̄as agēt: igredīt etiā ip̄e cū plurib⁹: inclinat̄ ad genua mea: erigif ad osculū meū. Procedim⁹ ad p̄plū: ple na erat ecclia: p̄sonabat vocib⁹ gaudiōrū: deo gr̄as: deo laudes: nemīe tacēt: hinc atq̄ inde clamatū. Salutarii populi: et rursus eadē feruētōre voce clamabāt. Facto rādē sūtētio: scripturarū dīnāp̄ sūt lecta lōlenia. Vbi atq̄ ventū ē ad mei fīmōis locū: dīxi pauca p̄ t̄p̄: et p̄illi⁹ iocūditate leticie. Maḡ ei eos i ope dīno: qn̄dā di eloquētā n̄ audire: s̄ p̄siderare p̄missi: nobiscū hō p̄zādit et diligēt nob̄ oēm sue ac māne s̄fīneq̄ calamitatis idicauit historiā. Seq̄nt̄ itaq̄ die post fīmonē redditū: narratōis ei⁹ libellū i crastinū p̄plo recitādū: p̄missi. Qd̄ cū ex dñico pascc die tertio fieret i gradib⁹ exedre i q̄ dīsgiorē loq̄bar loco: feci stare abos fīres: cū eoꝝ legeret libell⁹. Intuebas p̄pls vniuersus sexū vtriusq̄ ynuū statē sine deformi morū: alte rā mēbris oīb⁹ p̄tremēt. Et q̄lpm̄ viderāt qd̄ i eo dīne misēdie faciū eēt i ei⁹ sorore cernebat. Videbat ei qd̄ i illo gratulandū: qd̄ pilla ess̄ orandū. Inf̄ h̄ recitato eoꝝ libello: de p̄spectu p̄plū abire eos p̄cepit d̄ tota ip̄a cā aliq̄to diligēti⁹: cepaz disputare cū ecce me disputātē voces alie d̄ mēoria martyr̄ nouē gratulatōis audiūtur. Cōuersi sūt eo q̄ me audiebāt: cepeſtq̄ cōcurrē. Illa ei vbi d̄ gradib⁹ descēdit i qb⁹ stērat ad sanctū martyrez orare prexerat: q̄ morūt cācellos attigit collapsa sīt̄ velut frās ei⁹ p̄ somnū sana surrexit. Dū ḡreq̄em⁹ qd̄ factuz fucrit: yñ ille strepit⁹ let⁹ extiterit: i gressi sunt

cū illa in basilicā ubi eramus. adducētes cā sanam de martyris loco. **T**ū vō tāt' ab vtroq; se xuadmiratiōis clamor exort' ē: vt vox p̄nua tacū lachrymis nō videref posse fini. Perdus- tra ē ad eū locū ubi pauloā steterat tremēs. Exultabāt eā similē frī factā cui doluerāt fīmā- sisse dissimilē. **E**t nō dūfusas p̄ces suas pilla iā tñ pūnā volūtātē tam cito exauditā esse cerne- bant. Exultabāt in dei laudē voce sine verbis tanto sonitu: q̄tu z aures nostre ferre vit pos- sent. Quid erat in cordib⁹ exultatiū: nisi fides xp̄i; p̄ qua stephani sanguis effusus ē. **L**a. IX.

Cū nū huic fidei attestant ista miracu- la: in qua p̄dicas xp̄s resurrexisse i car- ne: t̄ in celū ascēdisse cū carne? **N**āz t̄ sp̄i martyres h⁹ fidei martyres. i. hui⁹ fidē te- stes fuēt: huic fidei testimoniu phibētes: mun- dum inimicissimū t̄ crudelissimū ptulerūt: eū- q; nō repugnādo: b̄ morēdo vicerūt. Pro ista fide mortui sunt: q̄ h a dño ipetrare p̄nt: ppter cui⁹ nomē occisi sunt. Pro hac fide p̄cessit eoꝝ mira patiēta: vt in his miraculis tāta ista potē- tia se q̄ret. Nā sic carnis in etiū resurrectio vel nō p̄uenit in xp̄o: vel nō vētura ē sic p̄nūciat a xp̄o: vel sic p̄nūciata cā pp̄b̄is. a qb⁹ p̄nūciat ē xp̄s: q̄re martyres tāta p̄nt: q̄ p̄ ea fide q̄ h re- surrectio p̄dicas occisi sunt. Siue em de ip̄e p̄ sc̄ip̄m miro mō q̄ res tpales opaefēt: siue per suos ministros ista faciat: t̄ eadē ip̄a q̄ p̄ mini- stros facit: siue q̄dā faciat etiā p̄ martyx sp̄us: sic phibētes adhuc i corpe p̄stitutos: siue oia ista p̄ angelos qb⁹ iuisibilis: imutabilis t̄ icorpali⁹ impat: opeſt: vt q̄p martyres fieri dicuntur eis orātib⁹ iū t̄ iperātib⁹: nō etiā opantib⁹ siant: siue alia isti: siue alia illis mōis: q̄ nullo mō cō- phendia mortalib⁹ p̄nt: ei p̄fecto attestant h̄fi dei iā q̄ carnis in etiū resurrectio p̄dicas.

Ic forte dicturi sunt etiā. **L**a. X.

b deos suos aliq̄ mira fecisse. **B**ū si iā in cipiūt deos suos n̄fis mortuis hoib⁹ cōpare. adiiciūt etiā se h̄fe deos ex hoib⁹ mor- tuis sic herculē: sic romulū: sic alios mltos q̄si deox̄ nūex̄ recepros opināt. **S**ic nob̄ martyres nō sunt dū: q; vñū eūdēq; deū t̄ nr̄m scimus et martyx: nec tñ miraculis q̄ p̄mēorā n̄fōx mar- tyx fūt: vlo mō companda sunt miracula: que facta p̄tēpla phibēt illoꝝ. **T**lex̄ si qua sita vi- dent: sic a moysē magi pharaonis: sic eoꝝ dīy i- eti sunt a martyrib⁹ n̄fis. Fecerūt aut̄ illa de- mones eo fastu impante supbie. q̄ eoꝝ dīy esse voluerūt. Faciūt aut̄ ista martyres. vel poti⁹ de. vel orātib⁹ aut̄ coopantib⁹ eis vt fides illa p̄ficiat. q̄ eos nō deos eēnfos. b̄ vnuz deū h̄fe nobiscū credam⁹. Deniq̄ illi talib⁹ dīy suis: t̄

tēpla edificaueſt. t̄ statueſt aras. t̄ sacerdotes instituerūt. t̄ sacrificia fecerūt. Nos aut̄ mar- tyrib⁹ n̄fis nō tēpla sic dīy. b̄ memorias sic hoib⁹ bus mortuis q̄p ap̄d deū viuūt sp̄us fabricam⁹ nec ibi erigim⁹ altaria in qb⁹ sacrificem⁹ mar- tyrib⁹: b̄ vni deo: t̄ martyx: t̄ n̄fō sacrificiū im- molam⁹. ad qđ sacrificiū sic hoib⁹ dei q̄ mūcū in ei⁹ p̄fessione vicerūt suo locoꝝ ordie noiant nō tñ a sacerdote q̄ sacrificat iuocant. Deo qđ pe nūp̄s sacrificat. q̄uis i mēoria sacrificet eoꝝ qđ dei sacerdos ē nō illorum. **I**p̄m vero sacrificiū corp⁹ ex̄pi: qđ nō offerit ip̄is: q; heclūt t̄ ip̄i. **Q**uib⁹ igit̄ poti⁹ credēdū ē miracula faciētib⁹ eis ne q̄ seip̄los volūt h̄fi deos ab his qb⁹ ea fa- ciūt: an eis q̄ vt i deū credaf qđ t̄ xp̄s ē: faciūt q̄cquid mirabile faciūt. **E**is ne q̄ faciā sua etiā crimia sua eē volueſt: an eis q̄ nec laudes suas volūt eē sacra sua: b̄ totū qđ veracif laudāt ad ei⁹ ḡlam p̄ficere i q̄ laudant. In dño q̄pe lau- dant aie eoꝝ. **C**redam⁹ ḡcis t̄ vera dicētibus t̄ mira faciētib⁹. Dicēdo em̄ vera passi sunt: vt possent facere mira. In eis verisē p̄cipiuꝝ qđ xp̄s resurrexit a mortuis: t̄ imortalitatē rclur rectis in sua carne p̄m̄ oſdit: quā nob̄ assutu- rā: vel i p̄ncipio noui sc̄li: vel i hui⁹ fine p̄misit.

Ontra qđ magnū dei donū rō. **L**a. XI. **P**s. 93.

c cinatores isti q̄p̄ cogitatōes nouit diis: q̄m vane sūt: de pōderib⁹ elemētoꝝ argumē. **I**n h̄ capi- tanū: q̄m sc̄z mḡro plōne didiceſt mōdi duo cor- tulo nota- pora maxia atq; postrema duob⁹ medijs: aere **D**icit ma- sc̄z t̄ aqua eē copulata atq; p̄iūcta. **A**cp̄ h̄ in q̄- gistro plā- tone dicu- unt q̄m fra ab hinc surſū versus ē p̄ma: sc̄da aq̄ cerūt. s. in sup̄frā: tertī aer sup aquā: q̄rtū supaera celū: p̄mēo. nō p̄t eē frenū corp⁹ i celo. **H**omētis em̄ p̄- p̄hs vt ordinē suū teneāt: singula elementa li- brant. **E**cce quālibet argumētis oſpotētie dei hūana p̄tradicit iſfirmatas quā possidet vāitas. **Q**uid ḡ faciūt i aere frenā tot corpa: cū ater- ra sit aer ſti⁹? **N**isi forte q̄p̄ plumaꝝ t̄ pēnaꝝ le- uitatē donauit aut̄ terrenis corpib⁹ vt portē- tur i aere: imortalib⁹ factis corpib⁹bus hoim nō poterit donare virtutē q̄ etiā in lūmo celo va- leāt hitare? **A**nialia cōfrena q̄ volare nō p̄nt: in qb⁹ t̄ hoies sūt: sic sub aq̄ p̄ſcces q̄lūt aquaꝝ aialia: ita sub fra viuere debuerūt. **L**ur ḡ nō fal- tēde sc̄do. i. de ſquis: b̄ de elemēto tertio terre- nū aial carpit hāc vāita. **Q**uare cuꝝ p̄tineat ad terrā in sc̄do qđ sup̄terā este elemēto viuere si cogāt: p̄tinuo suffocat: t̄ vt viuat viuit i tertio. **A**n errat h̄ ordo elemētoꝝ: vel poti⁹ nō i natu- ra rex: b̄ i ſtop̄ argumētatiōib⁹ deficit. **O**mīt- to dicere qđ iā in tertio deciō libro dixi: q̄ mltā grauiā terrena sint corpora sic plūbū: t̄ formā iā ab artifice accipiāt q̄ natura vāleāt sup aquā: t̄

Liber

ut accipiat gloriam corporeum humanum quod ferri in celum
 et esse possit in celo oportet artifici tradicere. Nam
 vero contra illud quod iam dixi super eam istum considerates
 atque tractates elementorum ordinem quod praeditum non in
 ueniunt oimodo quod dicatur. Hic est enim hic sursum versus
 terra prima: ac secunda: Tertius aer: quartus celum: ut su
 per omnia sit aie natura. Nam et aristotiles quantum
 corporum ea dixit esse et plato nullum. Si quantum esset cer
 te super eum et ceteri. Cuius nonnullum est multo magis
 super omnia. In treno ergo quod facit corpos. In hac mo
 le: quod agit subtilioribus? In hoc poterit: quod agit
 levioribus? In hac tarditate: quod agit celerior
 oib? Ita ne per hunc tam excellenteris nature meritum
 non poterit effici: ut corpus eius leue in celum: et cuicunque
 valeat nunc corporum frenorum deponere animas
 deorsum: aliquando et aie leuare sursum frenum corpora
 non valebitur. Ita si ad eos miracula veniam quae
 facta a diis suis opponunt martyribus nostris: nonne
 etiam ipsa per nos facere et nobis regnent omnes perfice
 re? Nam in magna miracula deorum suorum: pfecto
 magnum illud est quod varro comedebat: vestale argi
 nentum cum primitare falsa suspitione de stupro: cribrum
 implesse aqua de tyberi: et ad suos iudices nulla
 ei prestatia portasse. Quis aque pondus
 super cribrum tenuit? Quis tot cauernis patetibus?
 nihil inde in terram cadere permisit? Rursum sunt.
 Aliquis de: aut aliquis demon. Si de: non quod ma
 gior est deo quod secundum inuidum: Si deus: non quod poter
 tior est aangelo quod deo fuit a quo factum est inuidum? Si ergo de
 us maior: vel angelus vel deus potuit poterit
 modi elementi sic suspedere ut a quod videatur mu
 tata fuisse nam: ita ne de oportet quod per creavit e
 lempta frenum corporis graue pondus auferre si po
 terit: ut in eodem elemento hitetur viuificatum corporis
 est quod voluerit viuificans spiritus? Deinde cum aer me
 dius ponant in ignem desuper: et aquam subter: quod est
 quod enim in aqua et aqua et in aqua et fratre sepe iue
 nim? Quid enim voluntate aquosas nubes: iter
 quis et maria aer medi reperit? Quo nam quod ele
 mentorum poterit atque ordine efficit ut torretes vi
 olentissimi atque vindosissimi aspergunt sub aere in terris
 currat: super aera in nubibus pendeat? Cur denique
 aer est medi in summa celi et ima fratre quaquer
 sum orbis extendit: si locum eius in celum et aquas sic a
 quod in ipsum et fratrem est constitutus? Postremo si ita
 est elementorum ordo dispositus ut similiter platonem duobus
 mediis: in aere et aqua: duo extrema: in ignis et
 fratre iungantur: celi quis obtineat ille sumum locum: hec
 autem immo velut fundamenis mundi: et id in celo est
 non poterit frater: cur est in ignis in fratre? Secundum haec quod per
 rationem: ita ista duo elementa in locis propriis: immo ac summo fratre et ignis est debetur: ut quemad
 modum nolunt in summo est posse quod immo est: ita nec in
 immo posset esse quod summi est. Hic ergo nullum putatur yle

et simile

yl futurum est frater pticulam in celo: ita nullam pticu
 lam videre debuum ignis in fratre. Nunc vero non so
 lum in fratribus: verum etiam sub fratribus ita est: ut eum eructent
 vertices montium propter quod in visibilibus hominibus et eis igni
 bus in fratre: et eum nasci videtur ex fratre. Qui quidem
 et de lignis et de lapidibus nascitur quod sunt corpora sine
 dubitatione frenum. Szille inquit ignis est tranquillus: purus: inox: sempiternus: iste autem turbidus: su
 meus: corruptibilis atque corruptor. Nec tamen cor
 ruptus motes in quod iugis estuar cauernas per ter
 rax. Ut enim esto: sit illi iste dissimilis ut frenis hi
 tatiibus: agruat: cur ergo nolunt ut credamus natu
 rae corporum frenorum aliqui incorruptibilis facta ce
 lo convenienter futura: sicut nunc ignis corruptibilis
 his pruenit fratribus. nihil igit afferit ex poteribus at
 que ordine elementorum: unde oportet deo quod minime faci
 at corpora nostra talia ut etiam in celo possint habita
 re prescrivantur.

Ca. XII.

Ed scrupulosissime querere: et fide quod cres
 dimus resurrecturam carnem: ita querendo
 assollet irridere: utrum fetu abhortu resurgentur.
 Et quoniam dominus ait: Amem dico vobis capillus capitinis
 vestris non gibit: utrum statura et robur et gloria futu
 rasint oib? an diversa corporum existentes. Si enim
 equalitas corporum erit unde habebunt quod hic non ha
 buerint in mole corporis illi abhortu resurgentur et
 ipsi: aut si non resurgent quod nec nati sunt: sed effusi.
 Eandem questione de puluis versantur: unde illis men
 sura corporis quam nunc defuisse videmus accedat
 cum in hac etate moriuntur. Nec enim dicturi sumus
 eos non resurrecturos quod non soli generationis:
 verum etiam regenerationis capaces sunt. Deinde
 interrogatur: quemadmodum ipsa existentia habitura sit.
 Si enim tamquam magni et tamquam longi erunt oes quod fuerit quoniam
 quod habuerint maximum atque longissimum: non soli sed pulu
 lis: sed de pluribus magnis quoniam unde illis accessu
 rur sit quod habuerint: si habuerint recipient quod hic habu
 nt. Si autem quod ait apostolus: occursum nos oes in me Ephe. 4
 sura etatis plenitudinis Christi: et illud alterum: quod pote
 stinuit et formes fieri imaginis filii sunt: sic intel
 ligendum est: ut statura et modus Christi corporis similius quod in
 regno eius erunt humanorum corporum sit futurus: mlt
 tis erit inquit de magnitudine et longitudine cor
 poris detrahendum. Et ubi iam erit: capillus capitinis
 unde non gibit: si de ipsa corporis existentia tam multum pi Luce. 21
 bit. Quis et de ipsis capillis possit inquiri: utrum
 redeat quocquam tunc debet decidit. Quod si rediturum est
 quod non exhorterat illam deformitatem. Nam habet et de
 venit videat incarcio securus ut redeat tam multum
 et corporis curatura desecutus. Et ubi erit de
 cus: quod certe maius quam in ista est corruptio potu
 it: in illa iam immortalitate est debetur. Si autem non
 redibit: ergo gibit: quoniam ergo inquit: capillus capitinis Ubi
 vestris non gibit. De macie ergo yel pinguedine sis

Luce. 21.

Ephe. 4

Roma. 8

Luce. 21.

Ubi

XXII

misit disputat. Nā si eq̄les oēs erūt nō vt̄iq̄z a-
lij macrī: alij pingueſ erūt. Accedet ḡ alijs alii
qd: alijs minuc̄. Ac p̄b nō qd erat recipiēduſ
ſ alicubi addendū ē qd nō fuit: t̄ alicubi pden-
dum quod fuit. De ip̄is etiā corruptionib⁹ corporoſ mo: tuoz: cū aliō vertaſ i
puluerē: in auras aliud exhaleſ: ſiue q̄s bestie:
ſiue q̄s ignis abſumat: naufragio vel qbuscun
q̄s aq̄ſita qdē pereāt vt eoꝝ carnes in hūorez
putredo diſſoluat: nō mediocriter pmouēt: at
q̄s oia iſta reſcolligi carnē t̄ reintegrari poſſe
nō credit. Cōſectant etiā q̄ſdā feditates t̄ vi-
tia ſiue accidat. ſiue naſcan̄t: vbi t̄ mōſtroſ p-
tuſ cū horrore atq̄ſ irrifiōe cōmēorāt: t̄ req̄ſt
q̄nā cuiusq̄ deſormitatis reſurrecțio ſit futu-
ra. Si ei nihil tale redire i co:p⁹ hois dixerim⁹
riſionē n̄fam de loci vulneſ cū qb⁹ dūm n̄fim
xpm̄ reſurrexiſe p̄dicam⁹: ſe p̄futuroſ eſſe p-
ſumūt. H̄iñ h̄oia q̄ſtio diſſicillima illa ppo-
nit: i cui⁹ carne reditura ſit caro: q̄ corp⁹ alteri
us veſcenti hūana viſcera fame cōpellēte nu-
trit. In carnē q̄p̄ p̄uſa ē el⁹ q̄ talib⁹ vixit alii
tis: t̄ ea q̄ macies ſiderat: detinuta ſuppleuit
Utz ḡ h̄ illi redēat hoī cui⁹ caro p̄uſ fuit: an il-
li p̄ot⁹ cui⁹ poſtea facta ē: ad h̄ p̄cūctant̄ vt ſi-
deſurrecțiois illudāt ac ſic aie hūane aut al-
ternātēs: ſiue ait plo veras iſelicitates: falſaq̄z
p̄mittat btitudines: aut poſt multas itidē p̄dūi
ſa corpa reuolutōes: aliqui tū cā ſic diē porphy-
ri⁹ ſinire miſerias: t̄ ad eas nūq̄ redire fateāt:
ſiui corp⁹ habēdo imortale ſi corp⁹ oē ſugieđo

D h̄ ḡ q̄ ab eorū pte p̄traria. La. XIII.

a medigerēte mihi viſente oposita: miſe-
ricondia mei nifib⁹ op̄e ſerete reſpo-
deā. Abhortiuos fet⁹ q̄ cū iā viſiſſent in utero
ibi ſunt mortui reſurrecuſtoſ: vt affirmare ita
negare nō audeo q̄uis nō videā quō ad eos n̄
pt̄iat reſurrecțio mortuorū: ſi nō eximūt de
nuero mortuorū. Aut ei n̄ oēs mortui reſurget
t̄ eft aliq̄ hūane aie corpib⁹ i etiā: q̄ corpa
hūana: q̄uis i tra viſcera maſna geſtaſt: aut ſi
omnes aie hūane recipiat reſurgentia ſua cor-
pora q̄ habueſt vbiq̄ ſiuētia t̄ moriētia re-
liq̄rūt: n̄ iuenio quēadmodū dicā ad reſurrecțio-
neſ ſi p̄tē mortuox: q̄ſcūq̄ mortuos etiā in
uteri matr̄. H̄i vtrūlibet o his qſq̄ ſentiat qd
diā nat̄ ſiſtantib⁹ dixerim⁹: h̄ etiā ſi illis ſtelligē
dū ē ſi reſurget. La. XIV.

q Uid ḡ de infantib⁹ dicturi ſum⁹: niſi q̄z
niſi ea reſurrecuſt ſūt corpiſ exigitate
q̄ mortui. H̄i qd eis tard⁹ accessuz erat t̄p̄e: h̄
ſi tillo ſi ope miro ar̄z celerr̄o ſcepturi. In ſe-
Luci. 21 tentia q̄p̄ dñi vbi ait. Capill⁹ capit⁹ vbi ſi pibit
dc̄m eſi ſeſutuz eſſe qd fuit: ſi ē ſeſutū ē aſ-

futuz eſſe qd defuit. Defuit at ſanti mortuo p-
fecta q̄ſtitas ſui corpiſ. Perfecto q̄p̄e ſanti: d-
eſt vt̄iq̄ p̄fectio magnitudinis corporaliſ q̄ cū ac-
cesserit iā ſtatura lōgior̄ eſſe n̄ poſſit. H̄iñ p̄fe-
ctiois modū ſi h̄nt oēs: vt cū illo p̄cipian̄t ar̄z
naſcat: ſi h̄nt i rōne n̄ mole: ſi c̄p̄a iā mēbra oia
ſūt latentiſ ſemie: cū etiā naſt̄ nō illa adhuc de-
ſint: ſi dentes: aut ſi qd eiusmoi. In q̄rōe vni
uſcuiuſq̄ maria indita corporali: iā qdāmōr̄ ita
dicā: inatū eē videt: qd nō dū eſt: imo qd latet
ſ accessu t̄pis erit vſlponi⁹ appebit. In h̄ ḡ iſas
iā breuiſ aut lōg⁹ eſt: q̄ breuiſ lōgulve futur⁹ ē
H̄cōm h̄ac rōne p̄fecto i ſurrecțioe corpiſ de-
trimenti corpiſ n̄ timem⁹: qz t̄ ſi eqlitas futu-
ra eſſet oīm: itavt oēs vſq̄ ad giganteas magni-
tudines puenirē: ne illi q̄ maxi ſueſt min⁹ habe-
rent aliquid i ſtatura qd eis p̄tra ſtiſam xpi piret
q̄ dixit nec capillū capit⁹ eſſe pituz: creatori vti
q̄ ſi creauit cūcta ex nihilo: quō deesse poſſet:
vñ adderet qd addēduſ eē mir⁹ artifex noſſet. Ibi. 5.

I vt̄iq̄ xps in ea mēſura cor. La. XV.
ſ poris i q̄ mortu⁹ eſt ſurrexit: neſas e di-
cē: cū ſurrecțiois oīm t̄pis veneſit ac
ceſſurā corpi ei⁹ eā magnitudinē quā n̄ habuit
q̄n i ea diſcipulis i q̄ illerat notus apparuit: vt
lōgissimis ſcri posſit eqlis. Si at dixerimus ad
dñci corpiſ modū etiā q̄rūq̄ maiora corpa re-
digēda: pibit de multoꝝ corpiſ plurimū: cuž Ibi. 5.
i p̄e nec capillū pituz eē p̄miserit: Restat ḡ v̄
ſuā recipiat qſq̄ mēſurā: quā vel habuit i iuuē-
tutectiā ſi ſenex eſt mortu⁹ vel fuerat hiſturus
ſi an eſt deſunct⁹. Atq̄ illud qd cōmemorauit Iphe. 4.
apl̄ ſi mēſura etati plenitudis xpi: aut p̄p̄ ali-
ud iſtelligam⁹ dc̄m ee i: vt illi capitū p̄p̄ia
nis accedente oīm p̄fectioe mēbroꝝ etati c̄i
mensura cōpleat: aut ſi h̄ ſi resurrecțioe corpo-
rūdictū eſt: ſi accipiam⁹ dc̄m: vt nec vltra nec
iſra iuuētatez formā ſurgat corpa mortuox: ſi
i ea etate t̄ roboze vſq̄ ad quā xpm̄ h̄ pueniſſe
coquim⁹. Lirca trigīta q̄p̄ ſānos diſſiniet eē
etiā ſcl̄ hui⁹ doctiſſimi hoīes iuuētatez: que
cū fuerit ſpacio p̄p̄io ſtiſata: inde iā hoīeſ in
detimenta: vergē grauioris ac ſenilis etatis
t̄ iō n̄ eſſe dc̄m in mēſurā corpiſ: vel i mēſu-
rā ſtature: ſi mēſurā etati plenitudinis xpi.

I llud etiā qd ait: p̄destinatos La. XVI. Rom. 8.
ſieri p̄formes i māginis fili dei: p̄t t̄ fm̄
iteriorez hoīeſ iſtelligi. Ubi nob̄ alioſ
codic̄t. Nolite p̄formari huic ſclo: ſ reforma-
mini in nouitate mentis vſe. Ubi ḡ reforma-
mūr: ne p̄formemur huic ſclo: ibi cōformamur
dei filio. Pōt ſi caccipi: vt quēadmodū ille
nob̄ mortalitate: ita nos illi efficiamur in mor-
talitate cōformes: qd quidem tadi p̄az reſur-

Liber

rectionē corporū p̄tinet. Siāt etiā i his v̄bis q̄ forma resurrectura s̄int corpora sum' admoniti siē illa mēsura: ita t̄ ista p̄formatio nō q̄titatis intelligēda ē: s̄ erat. Resurgent itaq̄ ocs tā magni corpe: q̄ vel erāt: vel futuri erāt iuuenili erate: q̄uis nihil oberit etiā si erit infantilis vel senilis corporis sofa: vbi nec mēt̄ nec ip̄i' corporis vlla remanebit iſfirmitas. Ut etiā si q̄s i eo corporis mō i q̄ defunct' ē resurrectus vniūquēq; contendit: non ē cuz illo laboriosa p̄tradictiōc

Ephe. 4.

pugnandum. **La. XVII.**

Roma. 8.

n̄ mus oēs in vir̄ pfectū: in mēsura etatis plenitudinis xp̄i: t̄ formes imaginis filij dei: nec i sexu femino iſsurrecturas feminas credūt s̄ in virili oēs aut̄: qm̄ de solūvir̄ fecit ex limo feminā ex viro. H̄i mibi meli' sape vident̄ qui vtrūq; sexū iſsurrectus ē nō dubitat. Nō em̄ libido ibi erit: q̄ p̄fisiōis ē cā. Nā p̄pusq; peccasset nudi erāt: t̄ n̄ p̄fundebāt vir t̄ femina. Corpib' ḡ illis virtus derrahent̄: nā fuabit̄. Nō ēāt virtus sex' feminine' nā: q̄ tūc qdē t̄ a cōcubitu t̄ a p̄tuīnumis erit: eft tñ mēbra semiea n̄ accōmodata rsui veteri s̄ decori nouo: q̄ si alliciat̄ aspiciens p̄cupiscēta q̄ nulla erit: s̄ deilaudeſ sapientia atq; clemētia: q̄ t̄ qd̄ nō erat fec̄: t̄ libera

Ibidem.

uit a corruptōe qd̄ fec̄. Ut em̄ in exordio gene

ris hūani de latere viri dormiētis costa derra

cta femia fieret: p̄pm t̄ eccliam tali facto iā tūc

Job. 19.

p̄phari optebat. Dopoq̄ q̄pe illevir̄ mōs erat

xp̄i: cui' crānis in cruce p̄dēt̄: lat' lācea p̄fora

Gene. 2.

tū est: atq; inde sanguis t̄ aq̄ p̄fuxit q̄ sacra cē

Ephe. 4.

ptura vla c̄: vbi n̄ legit̄. Formauit aut̄ finxit: s̄

edificauit ēā in mulierē. Unū t̄ apls edificatio-

nem dic̄ corporis xp̄i qd̄ ē ecclia. Creatura ē ḡ dei

femia sic vir: s̄ de viro fieret vnitas cōmēdā ē.

Abar. 12.

Ut āt illo mō fieret xp̄s vt diciū ē: t̄ ecclia fi-

restituit. Deniq̄ t̄ ip̄e ic̄ infrogat̄ a saduceis:

q̄ negabāt resurrectionē: cul' lepte fratrū erit

vxor quā singuli habueſt: dū q̄s coꝝ vellet ſu-

functi ſemē ſic lex p̄cepat excitare. Errat̄ inq̄

neſciētē ſc̄pturas neq̄ vtrūt̄ di. Et cū aptus

loc' ēēt v̄t̄ diceret: de qua em̄ me infrogat̄ vir

erit: ip̄a nō mulier: nō hoc dixi: s̄ dixit: in reſur

rectiōe ei neq̄ nubēt neq̄ vxores ducēt: s̄ ſūt̄

ſic angeli dei in celo. Equales vtrūq; āgeliſ im-

mortalitate ac felicitate nō carne: ſicut nec re

ſurrectiōe qua nō indiguerūt angeli: qm̄ nec

mori potuerūt. Auptias ḡ dñs futuras nega-

uite ē in reſurrectiōe nō feminas: t̄ ibi negauit

vbi talis q̄ſtio vertebat: vt eā negato ſexū mu-

liebri celeriore facilitate diſſolueret: ſi eū ibi p̄

noſceret nō futuꝝ: ūmo etiā futurū eē firmauit dicendo: nō nubent: qd̄ ad feminas p̄tinet: neq; vxores ducēt: qd̄ ad viros. Erūt ḡ q̄ vclnu- b̄ere h̄ ſolēt̄: vel ducē vxores: ſi ibi nō facient.

Roinde qd̄ ait apls: occurſ. La. XVIII Ephē. 4.

puros nos oēs in vir̄ pfectū: rotiusq; ip̄ ſius circūſtatiā lectiōis p̄ſiderare dēm'

q̄ita ſe h̄. Qui deſcēdit inq̄ ip̄ ē t̄ q̄ ascēdit **Ibidem.**

ſug oēs celos: vt adipleret oia. Et ip̄ dedit q̄dā qdē apls: qſdā ſāt̄ pphas: qſdā nō euāgeli-

ſtas: qſdā ſāt̄ paſtores t̄ doctoress ad pſumatio-

nē ſcōp; in op̄ ministerij: i edificationē corporis

xp̄i: donec occurram' ocs in vnitatem fidei: t̄ **Ibidem.**

agnitionē filij dei: in vir̄ pfectū: in mēſura etatis

plenitudinis xp̄i: vt vltra nō ſimus puuli la-

crati t̄ circūlati oī vento doctrine: in illuſione

hoīm: in aſtutiā ad machinationē erroris. **Ue Ibidem.**

ritatē ſāt̄ facientes in caritate augeamur in illo

p̄ oia q̄ ē caput xp̄s ex q̄ totū corp' p̄nexus t̄ co-

pactū p̄ oēm tactū ſubministratiōis ſm opatio-

nē in mēſura vniuſcuiusq; p̄tis incrementuz

corporis ſacit in edificationē ſui in caritate. **Ecce**

q̄est vir pfect̄ caput t̄ corp' qd̄ p̄ſtat oībus mē-

bris q̄ ſuot̄ p̄cplebunt. Quodidē ſāt̄ eidem

corp̄i accedunt: dū edificat̄ ecclia: cui dr. **Vlos i. Lop. 12**

aūt eſtis corp̄ xp̄i t̄ mēbra. Et alibi Pro corp̄e **Lolo. j.**

inq̄ ei' qd̄ ē ecclia. Itēq; alibi. **Un' pais: vnu i. Lop. jo**

corp̄ multi ſumus. De cui' corp̄is edificatione

t̄ hic dictū eſt. Ad colūmationē ſcōp; in op̄ mi **Ephe. 4**

nifterij: in edificatione corp̄is xp̄i. Ac deinde **Ibidem.**

ſubiectū eſt: vñ nūc agim' donec occurramus

oēs in vnitatē fidei t̄ agnitionē filij dei: in vir̄

pfectū in mēſura etatis plenitudinis xp̄i t̄ ce-

tera: donec eadē mēſura in quo corp̄e intelli-

genda eēt ſiderer dicēs. Augēamur in illo p̄ **Ibidem.**

oia q̄est caput xp̄s: ex q̄ totū corp' p̄nexus et co-

paciū p̄ oēm tactū ſubministratiōis ſm opatio-

nē in mēſura vniuſcuiusq; p̄tis. Sicut ḡ eſt

mēſura vniuſcuiusq; p̄tis: ita totū corp̄is qd̄

oībus ſuis p̄tib' cōſtar. Est vtrūq; mēſura ple-

nitudinis xp̄i. Quā plenitudinē etiā illo cōme-

morauit loco: vbi ait de xp̄o. Et ip̄m dedit ca-

pur ſup ſm eccliam q̄ē corp̄' ei': plētudo ei'

q̄oia in oīb' adipler. Ueſi h̄ ad reſurrectiōis

formā in q̄ erit vniuſcuiusq; referendū eēt: qd̄ nos

ip̄ediret: noīato viro intelligere t̄ feminaz: vt

virū phoie poſitū accipemus: ſicut in eo qd̄ di-

ctū eſt. Beatus vir qui timet dñm: vtrūq; ibi ſūt̄

t̄ feminē q̄ timet dñm. **La. XIX.**

Uidiā ſpondeā ſcapillis atq; vngui-

bus. Semel q̄p̄e intellecto ita nihil p̄-

turū eſſe de corp̄e: yr deſormenihil ſit̄

corp̄e: ſimil intelligit ea q̄ ſo: me ſactura ſue-

XXII

rāt enormitatē masse ipsi accessura esse nō lo-
cū quib⁹ mēbroz sōta turpe: velut si d̄ limo-
vas fueret qd̄ rursus in eundē līmu redactū to-
tū de toto ite p̄ fieret: nō esset necessēr̄ illa p̄
līmu que in ansa fuerat ad ansam rediret aut q̄
fundū fecerat ipa rursus faceret fundū: duz tñ
totū reuerteret in totū: i. totū ille līmus in to-
tū vas: nulla sui pdita pte remearet: Quapro-
pter si capilli totiens tōsi vngues ve defecti ad
loca sua deformiter redeūt: nec tñ cuiq̄ resur-
genti gibūt: q̄ in eandē carnē: vi quēcunq̄ ibi
locū corporis teneāt: seruata ptiū cōgrūētia ma-
terie mutabilitate vertent. Q̄uis qd̄ ait dñs.

Luc. 21. Capillus capitīs v̄ri nō pibit: nō d̄ lōgitudine
fēde nūero capilloz dictū multo aptius possit i
telligi. **Ibidē. 12.** Alii z alibi dicit. Capilli capitīs v̄ri, nūe
rati sūt. Neq; h̄ iō dixeriz q̄ aliqd existimē co-
pori cuiq̄ pituz qd̄ naturaliter inerat: b̄ qd̄ de-
forme natū fuerat: n̄ v̄tq; ob aliud: nisi vt hic
q̄oindere: q̄ sit penalis cōditio ista mortaliū
sic eēredituz v̄t seruata ītegritate substātie so-
la substātie deformitas pereat. Si em̄ statuam
pōt artifex hō quā pp̄f aliquā cām deformē se-
cerat: cōflare z pulcherrimā reddere: ita vt ni-
hil inde substātie: b̄ sola deformitas pereat: ac
si qd̄ in illa figura priorē indecentē extabat: nec
parilitati ptiū p̄gruebat: nō de toto vnde fece-
rat amputare atq; separare: b̄ ita cōspgere vnu-
so atq; miscere: vt nec seditatē faciat: nec mi-
nuat quātitatē: qd̄ de oipotēti artifice sentien-
dū est: Ergo ne poterit quasq; deformitates
h̄ianoz corporoz nō mō v̄statas: verū etiā ra-
ras atq; mōstruosas q̄ huic misere vite cōgru-
unt: abhorrent āt ab illa futura felicitate scōz
sic auferre aut pdere: vt q̄cūq; eaz faciūt: et si
naturalia tñ indecora excremēta substātie cor-
poralis nulla eī diminutiōe tollant: Ac p̄ h̄ nō
est macris pinguibus ve metuendū: ne ibi etiā
talessunt: qles sī possent: nechic esse voluissēt:
Dat. 13. Omnis em̄ corporis pulchritudo est ptiū cōgrūē-
tia cū quadā coloris suavitate. Ubi aut̄ nō est
ptiū cōgrūētia: aut iō qd̄ offendit q̄r pūū ē: aut
ideo q̄r parū: aut ideo q̄r nūiū. D̄oinde illa
erit deformitas quā facit incōgruentia ptium
vbi t̄ q̄ua sunt corigenē: t̄ qd̄ min⁹ est q̄ de-
cer: vñi creator nouit: inde suplebit t̄ qd̄ plus ē
q̄ decet: materie fuata integratē detrahet.
Colori porro suauitas q̄ta erit: vbi iusti fulge-
būt sī soli reḡ p̄s sui: q̄ claritas in xp̄i corpe
cū surrexit ab oculis discipuloz potī abscō-
dita fuisse q̄ defuisse credēda est: nō em̄ ea fer-
ret h̄ian⁹ atq; infirm⁹ aspect⁹: qñ ille a suis ita
deberet attendi⁹ vt posset agnosc̄i. Quo p̄tinu-
it etiā vt p̄rectāib⁹ consideret suoꝝ vulneꝝ sica-

trices vt etiā cibū potūq; sumeret: nō alimēto
rū indigentia: b̄ ea q̄ t̄ h̄ poterat p̄tāte. **Cū** aut̄
aliqd nō videt q̄uis assit a qbus alia q̄ p̄ter as-
sūt vident̄: sic illā claritatē dicim⁹ affuisse nō vi-
sam: a qb⁹ alia videbant. **Norāsia grece dr:** qd̄ **Genc. 19.**
n̄r̄ interptes latine dicē nō valētes: in libro: ge-
neseos cecitatem interptati sūt. Hāc em̄ passi sūt
sodomite qñ q̄rebāt ostiūz iusti viri: nec pote-
rāt inuenire. Que si cecitas fuisse q̄ fit vt nihil
possit videri: nō ostiū q̄ ingredierent̄: et duces
itineri a qb⁹ inde abducere ē inqrerēt. **La. XX.**

Escio q̄āt mō sic afficiunt̄ amore mar-
n̄ tyz brōz vt vēlum in illo regno in eoꝝ
corpib⁹ videre vulnez cicatrices: q̄ pro
xp̄i noie p̄tulerūt: t̄ fortasse videbūt. Nō em̄
deformitas in eis: b̄ dignitas erit: t̄ qdā q̄uis i
corpe nō corporis: b̄ x̄tutis pulchritudo fulgebit
Nec tñ si aliq̄ martyrib⁹ amputata t̄ ablata **Luc. 21.**
sūt mēbra: sine ipis mēbris erūt in resurrectio-
ne mortuoꝝ: qb⁹ oictū est. Capill⁹ capitīs v̄ri n̄
pibit. **Hed** si hoc decebit in illo nouo seculo: vt
iudicia gloriozoꝝ vulnez in illa imortali carne
cernant̄: vbi mēbra vt p̄sciderent̄: pcussa v̄l se-
cta sūt ibi cicatrices: b̄ tñ eisdē in ēbris reddit̄:
nō pditis apparebūt. **Q̄uis** itaq; oia q̄ accide-
rūt corpori vitia tūc nō erūt: nō sūt tñ deputāda
vel appellandavita b̄ x̄tutis in dictio. **Absit** aut̄
vt ad resuscitāda corpora v̄tq; reddēda nō pos-
sit oipotentia creatoris oia reuocare q̄ v̄l be-
stiā vel ignis absump̄t: vel qcqd̄ in puluerem
cinerēve collapsū vel in hūorē solutū: vel i au-
ras est exha latū. **Absit** vt sinus v̄ll̄ secretūq;
nature ita fcipliat aliqd subtractū sensib⁹ n̄is
vt oim creatoris aut lateat cognitionē: aut ef-
fugiat potestate. **Deū** certe volens sic poterat
diffinire cicero: tant⁹ auctor ipoz: mens qdaz
iq̄t ē soluta t̄ libera: secreta ab oī p̄cretōe mor-
tali: oia sentiēt mouēt: ipaꝝ pdita motu sc̄pi-
terno. **Hoc** āt repit in doctrinis magnoz pho-
rum. **Ult** igit̄ b̄m ipos loquar: quomō aliquid
vel latet oīa sentientem: vel irreuocabiliter
fugit oīa mouēt: **Uñjā** etiā questio illa
soluenda est: q̄ difficilior̄ videt̄ ceteris: vbi: q̄ri-
tur cū caro mortui hoīs etiā alteri⁹ fit viuentis
caro: cui poti⁹ eoꝝ in resurrectioē redat̄. **Si**
em̄ q̄spī p̄fec̄t fame atq; cōpulsus vescat ca-
dauerib⁹ hoīm: qd̄ malū alīqt̄ies accidisse: t̄ ve-
tus testa historiā: t̄ n̄ox tēpoꝝ infelicia expi-
mēta docuerit. Nō q̄s̄ veridica rōne p̄tendet
totū digestū fuisse pīmos meatus: nihilq; inde
in eī carne mutatū atq; auersū: cū ipa macies
q̄ fuit t̄ nō est: satis indicet q̄ illis escis detruī-
ta supplerā sint. **Iaz** itaq; aliq̄ pauloāi p̄mis̄ q̄
ad istū q̄ nodū soluendū valere debebūt. q̄c-

Liber

qd eñi carniū exhausit fames: vtq; in auras ē
exhalatū: vñ dixim' oipotētē deū posse reuoca
re qd fugit. Reddet ḡ caro illa hoi in q̄c̄ caro
hūana p̄mit' cepit. Ab illo q̄pe altero tāq; mu
tuō sūpta deputāda est: q̄ sic es alienū rediben
da est vñ sūpta est. Hua x̄ illi q̄c̄ fames exi
naniuerat: ab eo q̄ p̄t etiā exhalata reuocare
reddet. Quis t̄ si oib' p̄isset mōis: nec ylla ei'
materies in vllis nature latebris remansisset:
vñ vellet eā reparat oipotens. H̄z p̄p̄ senten

Luce. 2j. tiā x̄itatis q̄dictū est. **Capill'** capitū yki nō pi
bit: absurdū ē: vt putem'. cū capillus hoī p̄e
rire nō possit: tātas carnes fame depastas atz
p̄suptas p̄ire potuisse. Quib' oib' p̄nō mo
duo p̄sideratis atq; tractatis: hec sūma p̄ficiē
vt in resurreciōe carnis in eternū eas mensu
rashabeat corpor̄ magnitudo q̄s habebat p̄si
ciende: siue p̄fecte cuiusq; indica corpori rō iuuē
tutis in mēbroz q̄oim modulis cōgruo deco
refuato. Qd dec' vt fuet: si aliqd demptū fue
rit indecēti alicui granditati in pte aliq; p̄stitu
te qd p̄ totū spargat: vt neq; id pereat t̄ agruē
tia ptiū vbiq; teneat: nō ē absurdū vt aliqd in
de etiā stature corporis addi posse credam': cuz
oib' p̄ibus vt decorē custodiāt id distribuit
qd si enormiter in vna esset vtq; non deceret.
Aut si p̄redit i ea quēq; statura corporis resurre
ctux ēē in q̄ defunct' ē nō pugnac̄ resistēdū ē
tm̄ absit ois deformitas: ois iſfirmitas: ois tardi
tas: omnīsq; corruptio: t̄ si qd aliud illud nō de
cer regnū in q̄ resurreciōis t̄ p̄missiōis filij eq̄
les erūt angelis dei: si nō corpe: non etate: cer
te felicitate. **La. XXI**

r Estiuef ḡ t̄ qcqd de corporib' viuis v̄
post mortē de cadauerib' perij: t̄ simul
cū eo qd in sepulcris remāst: in spiritualis cor
poris nouitatē ex aialis corporis vetustate muta
tū resurget incorruptōe atq; imortalitate ve
stītū. Sed etiā vel casu aliq; graui vel inimicoy
immanitate totū penitus p̄terat in puluerē: atz
in auras vel in aquas dispsum quantū fieri p̄t
nusq; ēē sinat oino nullo mō subtrahi poterit
oipotentie creatoris: is: f capill' in eo capitū nō
pibit. Erit ḡ spiritu lbdita caro spiritualis: sed

Luce. 2j. tñ caro nō spiriit': sic carni subdit' fuit sp̄ns ip̄e
carnalis: b̄ tñ sp̄ns nō caro. Cui' rei habem' ex
perimentū in nr̄e pene deformitate. Nō em' fm
carnē: b̄ vtq; fm spiritū carnales erāt: quibus

I. Cor. 3. ait apls. Nō potui vob̄ loqui q̄si spiritualib': b̄ q̄
si carnalib'. Et hō spiritualis sic in hac vita dici
tur: vt tñ corpe adhuc carnalis sit: t̄ videat ali
tis sue. Erit aut̄ etiā corpus spiritale cū eadez

Roma. 7. am legē in membris suis: repugnatē legi mē
tis sue. Erit aut̄ etiā corpus spiritale cū eadez

I. Cor. 15. caro sic resurrexit: vt fiat qd scriptū est. Semī-

nat corpus animale: resurget spiritale. Que s̄t
aut̄ t̄ q̄ magna spiritualis corporis grā: que nō dū
venit in experimentū: vere orne temerariū sit
oē qd de illa p̄fertur eloquii. Ucrūtū qr̄ spei
noſtre gaudū ppter dei laudē nō est tacendū
t̄ de intimi ardentiſ sancti amoris medullis di
ctū est. Dñe dilexi decorē dom' tue: d̄ donis ei' **P̄s. 25.**
que in hac erūnosissima vita bōis malisq; lar
git: ap̄ adiuuāte cōiūciam' vt possim': q̄tum
sit illud qd nō dū expti vtq; digne eloquii va
lem': Omitto em' q̄i fecit hoīem rectū: omit = **Eccō. 7.**
to vitā illaz duoꝝ piugū in padissū fēcūditate fe **Gene. 2.**
licē: q̄i tā brevis fuit: vt ad nascētū sensū: nec
ipa puererit in hac quā nouim': in q̄ adhuc su
mus: cui' tēptationēs: imo quā totā tēptationē
q̄dū in ea sum' q̄tūlibet p̄ficiam' p̄peti nō de
sinim': q̄ sint indicia circa gen' hūanū bonita
tis dei: quis poterit explicare? **La. XXII**

Am qd ad p̄mā originē p̄tinet oīm mor
n̄ talū p̄geniem fuisse damnatā: hec ipsa
vita si vita dicenda est: tot tātis malis
plena testat. Quid em' aliud indicat horēda
quēdā p̄funditas ignoratīe ex q̄ oīs errore exi
stir: qui oēs filios adā tenebroso quodāsinu su
scipit: vt hō ab illo liberari sine labore: dolore:
timore nō possit: Quid amor ip̄e tot rex van
rū atq; noxiaz: t̄ ex hō mordaces cure: p̄turb
tōes: merores: formidines: insana gaudia: di
scordie: lite: bella: insidie iracūdie: inimicitie
fallacia: adulatio: fraus: furtū: rapina: p̄fidia:
supbia: ambitio: inuidētia: homicidia: picidia:
cruelitas: seuitia: neq;cia: luxuria: petulantia
ip̄udentia: ip̄udicitia: fornicatiōes: adulteria
incesta: t̄ p̄tra naturā vtriusq; sex: tot stupra at
q̄imūdicie: q̄s turpe ē etiā dicere: sacrilegia:
hereses: blasphemie: piuria: op̄p̄issiones immo
centiū: calūnie: circūuentiōes: p̄uaricationes
falsa testimonia: iniqua iudicia: violētia: laſro
cinia: t̄ qcqd talū maloz in mente nō venit: et
t̄ devita ista hoīm n̄ recedit: Uc̄ hōiū sūt
maloz: ab illa tm̄ errois t̄ p̄uersi amoris radice
vēlētia: cu q̄ oīs fili' adā nascit. Nā q̄s īgrat cū
q̄ta īgrātia v̄tatis q̄iā in iſantib' māfesta ē: t̄
cū quātā abūdātia yane cupiditat̄ q̄iā pueris
incipit appere hō veniat ī hanc vitā: ita vt si di
mittat viuere vt velit: t̄ facere qcqd velit: in hō
facinora t̄ flagicia q̄ cōmemorauit: t̄ q̄ cōmēcō
re nō potui: vel cūcta: vel multa pueniat̄. Sed
dīna gubernatiōe nō oīmō deserēte dānatos:
t̄ deo nō p̄tinēte in ira sua miseratiōes suas: in
ip̄is sensib' generis hūani p̄hibitio t̄ eruditio
p̄tra istas cū quib' nascimur tenebras vigilat̄:
t̄ p̄tra hos īmpetus oponunt̄: plene tamē etiā
laboz t̄ doloroz. Quid eī sibi yolūt̄ multiode for

XXII

midinesque cohibendis paucis vanitatibus adhibentur. Quid pedagogi: quid magistri: quid seculi: quid clara: quid virge: quid disciplia illa quod scriptum est sancta dicit. Dilecti filii latera esse condenda: ne crescat indomitus: domarique iaz durus aut virginitas: aut fortasse nec possit. Quid igitur agitur his penitentibus nisi ut debelleat impunitia: et prava cupiditas refreneat: cum quibus malis in hoc seculo vivimus. Quid est enim quod cum labore minimum: sine labore obliuiscimur: cum labore disscimus: sine labore nescimus: cum labore strenui: sine labore inertes sumus. Nonne hinc appetit in quo velut pondere suo placuisse et prona sit vita nostra: et quae ope virtutis libere indigeat. Desidia: segnities: pigritia: negligentia: vita sunt utique quibus labor fugit: cum labor ipse etiam quod est utilis pena sit. Sed propter pueriles penas sive quibus discimus non potest quod maiores volunt: qui vix aliquid utiliter volunt: quod et quatenus penis genus aget humananum: que non ad maliciam nequiciam iniquorum: sed ad conditionem pertinent misericordiam communem: quis vilio sermone digerit: quis via cogitatione comprehendit quantum est metus: quanta calamitas ab orbitatibus atque luctu: a densitate et damnationibus: a deceptiōibus et medatiōibus hominum: a suspicionibus falsis: ab oībus violētis facinoribus et sceleribus alienis: qui quidem ab eis: et deputatio et captiuitas: et vincula et carceres: et exilia: et cruciatum: et amputatio memborum: et puatione sensuum: et opp̄ssio corporis: ad obscenā libidinē op̄p̄mentis explendā: et alia multa horrēda sepe contingunt. Quid ab innūeris casibus quod foris secū corpori formidantur: estib⁹ et frigorib⁹ tempestatis: ibribus: alluviōibus: coruscatione: tonitru grādine: fulmine: motib⁹ hiaticibusque frax: op̄p̄sib⁹: ruinitaz: ab offensione et pauore vel etiam malicia iumentorum: a tot venenis fruticū: aquarū: auraz: bestiaz: ac feraz: vel tantum molestias: vel etiam mortiferis morsibus. a rabie que contingit ex rabido cane: ut etiam blanda et amica suo domino bestia nonnunquam vehementius et amarius est: leones draconesque metuantes: faciatque hominem quem forte contaminauerit contagione pestifera ita rabiosum ut a pentibus: conjugi: filiis: peius omni bestia formideat. Que malitia patiuntur nauigantes: Que terrena itinerant gradientes: Quis ambulat ybicunque non inopinatis subiacens casibus: De foro quidam rediens domum sanis pedibus suis cecidit: perdem fregit: et ex illo vulnera finiuit hanc vitam. Quid videtur sedente securius: De sella in quo sedebat cecidit hely sacerdos: et mortuus est. Agricole immo vero omnes homines quanto et quatenus a celo et terra: vel a propnicio sis animali-

bus casus metuant agrorum fructibus. Sollet tamen destrumentis tandem collectis reconditis esse securi. Sed quibusdam quod nouimus prouertum optimum frumentorum fluuius improuis fugientibus hominibus de horreis eiecit atque abstulit. Contra milleformes demonum in cursus: quis innocentia sua fidit: quandoquidem ne quis sideret etiam parvulos baptizatos quibus certe nihil est innocentius aliquando sic vexant ut in eis maxime deo sinente ista monstretur huius vite fienda calamitas: et alterius desideranda felicitas. Jam vero de ipso corpore tot existunt morborum mala: ut nec libris medicorum cuncta comprehensa sint: in quorum pluribus ac pene omnibus etiam ipsa adiumenta et medicamenta tormenta sunt: ut homines a penarum exitio: penarum eruantur auxilio. Nonne ad hoc perduxit sicutientes homines ardor immanis: ut viriam quoque humanam velociam suam biberent? Nonne ad hanc famem ut a carnibus hominum abstinere se non possent: nec inuentos hoīes mortuos: propter hanc se occisos: nec quoslibet alienos: verū etiam filios: matres incredibili crudelitate quam rabiida esurias faciebat absumerent? Ipse postremo somnumque propter quietis nomen accepit quod ubi explicet sepe somniorum visus quod sit inquietus: et quod magnis licet falsarum rerum terroribus: quas ita exhibet et quodammodo exprimit: ut a versu eas discernere nequacum: aitiam miseram sensusque perturbet. Quia falsitate visorum etiam vigilantes in quibusdam morbis et venenis miserabilius agitantur: quousque inlētima varietate fallacie hoīes etiam sanos maligni demones non nunquam decipiunt: talibus visis etiam si eos profectus ad sua traducere non potuerint: sensus tamen eorum solo appetitu qualitercumque persuadente falsitatis illudant. Ab huius tam misere quasi quibusdam inferi vite: non liberat nisi gratia saluatoris Christi dei a domini nostri. Hoc enim nomen est ipse Iesus: interpretator qui propter saluator: maxime ne post hanc misericordiam et semper eterna suscipiat: non vita: sed mors. Nam in ista quousque sint prefecta et per sanctos curacionum magna solatia: tamen ideo non semper etiam ipsa beneficia tribuuntur per eternis: ne propter hoc religio queratur: que propter aliam magis vbi mala non erunt omnino nulla querenda est. Et ad hoc meliores quosque in his malis adiuuat gratia: ut quanto fidelior: tanto fortiore corde tolerent: ad quam rem etiam philosophiam professus dicunt doctrinam huius seculi: quam dij quibusdam paucis ut ait tullius veram dederūt. Nec hominibus inquit ab his: ante datum est donum

Liber

maiis: aut potuit vllum dari: vscq adeo et ipsi
cōtra quos agimus quoquomō compulsi sunt
in habenda nō quacūq s̄ p̄ia diuinā grāz
p̄fiteri. Porro si paucū dinitus datū ē vere phis-
losophie p̄tra miseras hui⁹ vite vnicū auxiliū
satis t̄ huic apparet hūanū gen⁹ ad luēdas mi-
seriaz penas esse dānatū. Hic at h̄t satens n̄l
lū dīnū mal⁹ ē donū: sic a nullo deo dari credē
dū est: nisi ab illo q̄ t̄ ipi q̄ multos deos colunt:
nullū dicūtētē maiorē.

La. XXIII.
p Reter h̄t mala hui⁹ vite bois malisq
cōia: h̄t in ea iusti etiā pprios q̄sdā la-

Gal. 5. bores suos qb⁹ adūsus vitia militat: t̄ in taliuz
p̄lioꝝ t̄p̄atioꝝ p̄culisq xlant. Aliqñ em̄ p̄ci-
tati: aliqui remissius: nō tñ desinit caro p̄cupi-
scere adūsus sp̄in: t̄ sp̄us adūs carnē vt n̄ ea q̄
volum⁹ faciam⁹: oēm malā p̄cupiscētiā plūme-
do: s̄ eā nob̄ q̄stū dīnit⁹ adiuti possum⁹ n̄ ei con-
sentiendo subdamus: vigilijs p̄tinuis excubā-
tes: ne opio xlilis fallat: ne decipiat f̄mo xlilis
t̄ne le tenebre alicui⁹ error⁹ offundāt ne qđ
bonū ēmalū aut qđ malū ē bonū ēc̄ credat: ne
ab his q̄ agenda sūt met⁹ reuocet ne in ea q̄ a-
gēda nō sūt cupido p̄cipitet: ne sup̄ iracūdiꝝ
sol occidat: ne imimicitie puocēt ad retributio-
nem malipro malo: ne absorbeat in honesta v̄l
imoderata tristitia: ne impiendox bñficioꝝ i-
gerat mens ingrata torporē: ne maledictis ru-
morib⁹ bñq p̄scia fatigēt ne temeraria suspicio-
n̄a decipiat ne aliena de nob̄ falsa nos frāgat
ne regnet p̄ctīn in n̄o mortali corpe ad obedi-
ēndū desiderijs ei⁹: ne mēbra n̄a exhibeāt ini-
q̄tatis arma p̄ctō: ne ocul⁹ sequat p̄cupiscētiā
ne vindicādi cupiditas vincat: ne in eo qđ ma-
le delectat vel visio vel cogitatio demoreſt: ne
iprobū aut idēcēs xlil libēt audiat: ne fiat qđ
nō licet etiā si libet: ne in b̄ bello laboꝝ p̄culo-
rūq plenissimovel de vi: ib⁹ n̄fis sp̄ret facien-
da victoria: vel virib⁹ n̄fis n̄a facta tribuant:

1 Cor. 15. s̄ eius grē de quo ait apls. Gras autē deo q̄ dat

Rom. 8. nobis victoriā p̄dīm n̄m iesum xp̄m. Qui et
alio loco. In his in q̄t omib⁹ sup̄vincim⁹ p̄ eum
qua dilexit nos. Sciamus tñ q̄talibet virtute
pliandi vitis repugnemus: vel etiam virtus su-
peremus: vel subiugemus q̄dī sumus in hoc
corpe: nobis deesse nō posse: vñ dicamus deo-

Abat. 6. Dimitte nobis debita n̄a. In illo autē regno
vbi semp cū corpibus imortalib⁹ erim⁹: nec p̄-
lia nob̄ erūt vlla: nec debita: que nusq̄ t̄ nūq̄
ēent si natura n̄a sic recta creata ē p̄maneret.
Ac phoc etiā noster iste conflictus in quo peri-
clitamur: t̄ de quo nos victoria nouissima cu-
pimus liberari ad vite hui⁹ mala p̄tinet quam
totātorūq testimonio malorū pbauim⁹ esse

damnata.

La. XXIII.
Am nūc cōsiderandū chancipam mi-
seriā generi humani in qua laudatur
iusticia punitivis: quālibet t̄ q̄z multi
impleuerit bonis eiusdē bonitas cuncta q̄ cre-
avit administratis. Prīmū bñdictionē illā quā
ptulerat an̄ p̄ctīm dicens. Crescere t̄ multipli-
camini t̄ replete terrā: nec p̄ p̄ctīm voluit inhi-
bere: māsitq in stirpe damnata donata secun-
ditas: nec illā vīni mirabilem seminū: uno etiā
mirabiliorē qua efficiunt̄ t̄ semina indiraz cor-
porib⁹ humanis: t̄ quodāmō intextā p̄ctī vitis
um potuit auferre: quo nob̄ ipacta ē etiā neces-
sitas mortis: s̄ vītrūq simul currat isto q̄si fluvio.
atq̄ torrēte generis hūani: malum qđ a gente
trahit: t̄ bonū qđ a creante tribuit. In origina-
li malo duo sunt: p̄ctīm atq̄ suppliciū. In origina-
li bono alia duo: ppagatio t̄ cōformatio. Sed
q̄stū ad p̄sentē p̄met intentionē n̄fam de ma-
lis quorū vñū de n̄ra venit audacia: id ē p̄ctīm:
alterū de iudicio dei: i. suppliciū: iam satis dixi-
mus. Hunc de bonis dei q̄ ipi quoq̄ vītate dā-
nateq̄ nature cōtulit siue vscq nūc cōsift dice-
re institui. Acq̄ em̄ damnādo aut totū abstu-
lit qđ dederat: alioqñ nec eēt oīno: aut remo-
uit a sua p̄tātē etiā cū diabolo penaliter subdi-
dit: cū nec ipm̄ diabolū a suo alienauerit impe-
rio: qñ qđem vt ipi⁹ quoq̄ diaboli natura sub-
sistat: ille facit q̄ sūme ē: t̄ facit eē q̄cqd aliquo
mō est. Duū igif illorū q̄ diximus bona etiā in
natura p̄ctō vītara suppli cōiq̄z dānata de boni
ratis ei⁹ quodā veluti fonte manare ppagati-
onē: in primis mundi opibus bñdictionē largit⁹
ē: a qb⁹ opibus die septimo requeuit. Cōfirma-
tio vero in illo ei⁹ est oīo: quoq̄scq nūc opatur
Efficacē q̄pē potentia suā si rebus subtrahat:
nec p̄gredi poterūt t̄ suis dimēsis motib⁹ per
agere tpa: nec proorsus in eo q̄ create sūt aliq-
ten⁹ p̄manebūt. Sic ḡ creauit hoīem de⁹: vt il-
li adderet fertilitatē qndā q̄ hoīes alios pp̄-
garet: p̄generās eis ipazetiā ppagādi possibi-
litatē: n̄ccitatē. Quib⁹ si voluit hoīb⁹ abstulit
ē de⁹ t̄ steriles fuerūt: si tñ generihūano abstu-
lit semel datā p̄mis duob⁹ iūigib⁹ bñdictōz ge-
nerādi. H̄ ḡ ppagatio q̄ uis p̄ctō ablata n̄ sūt: si
tñ etiā ipa tñs q̄līs fuisset si n̄o peccasset. Exq̄ Ps. 48.
ei hō i honore posit⁹: postea q̄ deliq̄t cōpat⁹ ē
pecorib⁹ sil̄ ḡnat. Nō i eo tñ penit⁹ extincta ē q̄
dā velut sc̄illa rōnis i q̄ fact⁹ ē ad imaginē di-
Huic at ppagatōisi p̄formatō n̄ adhiberef: nec
ipa in sui generi foras mōs p̄cederet. Si em̄
si p̄cubuissēt hoīes t̄ nihilomin⁹ de⁹ velle s̄p̄le-
re fr̄as hoīb⁹: quō creauit vñū sine cōmixtione
marj seie: sic possōe p̄cubētes x̄o n̄i illo cre-

ante generantes esse non possunt. Sicut ergo ait apostolus de institutione spirituali qua homo ad perfectatem iusticiam format. Nec quod placat est ali quid: neque quod rigat: sed quod incrementum dat deo. Ita etiam hunc potest nec quod concubitus: nec quod seminatus est ali quid: sed quod format deo. Nec meus quod perceptum portat et prius nutrit est aliquid: sed quod incrementum dat deo. Hoc namque operatione quam nunc usque operatur facit ut numerosos suos explicet semina: et a quibusdam latenter atque iuissimis iuolucrari in foras visibiles huius quod aspiciimus decoris euoluat. Hoc ictus corpora corpeamque naturam illam propositam: istam subiectam miris modis copulas et connectes: astante sacra. Quod opere eius tam magnum et mirabile est: ut non solum in hoc quod est a saeculo rationale: et ex hoc cuncti frenis animatis excellenti atque probatis: sed in quilibet minutissima muscula bene considerati: stuporem metu ingerat: laudemque pariat creatoris. Hoc itaque aie humane metu dedit: ubi ratio et intelligentia in infante sopita est quodammodo quasi nulla existat: excitada scilicet atque exerceda etatis accessu quod sit scie capax atque doctrine et habilis perceptioni veritatis et amoris boni. Quia capacitate hauriat sapientiam virtutibusque sit praedita: quod prudent: fortis temperans: et iuste aduersus errores et cetera igenerata vita diminuit: eaque nullius rei desiderio nisi boni illius summi atque incomutabilis vincat: quod et si ipsa non faciat talium bonorum capacitas in nam rationali dimitur iustituta: quantum sit boni: sed mirabile opus opere temerari: quod competens effat aut cogitat. Propter eius artem beneiuicendi: et ad immortaliter pueniendi felicitatem quod utrutes vocantur: et sola dei gratia quod in Christo est: filius per misericordiam regnumque donant nonne humano ingenio tot tateque artes sunt iuente: et exercitate: prius necessarie prout voluntarie. Et tamquam excellens vis mensurata et ronnis: in his etiam rebus quas superflua: immo et piculosa et paucis etiam appetit: quantum bonum habeat in nam: unde ista potuit vel inuenire vel discernere: vel exercere testatur. Testimentorum et edificationem ad opera quae mirabilia: quod stupenda industria humana puererit: quod in agricultura: quod in navigatione praeferit: quod in fabricatione quatuor vasorum vel etiama statuarum et picturarum varietate excogitauerit et impluerit: quod in theatris mirabilia spectaculib: abundantibus: incredibilis facienda et exhibenda molita sit: in capiendis: occidendis: domidis irrationibus astantibus: quod et quanta repit: adiutorum ipsos hoicos tot generavenenosorum: tot armorum: tot machinamentorum: et pro salute mortali iuenda atque respondere quod medica menta atque adiumenta comprehendit: per voluptate fauci: quod comedimenta et gule incitamenta reperit: ad iudicandas et suadendas cogitationes quod multitudine et varietatem signorum ubi principium locum habet et sic tenet: ad delectandos alios quod eloquoris ornatur: quod diversorum carminum

copia: ad mulcedas aures que organa musica: quos cantilenae modos excogitauerit: quatuor pitiam dimensionum atque numerosum: meatusque et ordines sive quanta sagacitate comprehendit: quod multa rex mundanae cogitata cognitione se impluerit: quis possit eloqui: maxime si velimus non aceruatum cuncta cogitare: sed in singulis imorari. In ipsis postremo erroribus et falsitatibus defendendis: quod magna claruerint ingenua phorum atque hereticorum: quis existimare sufficiat. Loquimur enim nunc de nam mortali humane quod istavita mortalibus ornatur: non de fide atque itinere veritatis quod illa immortalis acquiratur. Huius tamen naturae cognitorum cum sit virtus de verus et summus: ipso cuncta quod fecit administrante: et summa potestate summaque habente iusticiam: nunquam perfecto in has miseras decidisset: atque ex his precepit eos solos qui liberabuntur in eternas efficitura: nisi nimis grande peccatum in hoc primo de quo ceteri excepti sunt precessisset. Nam vero in ipso corpore quod uis nobis sit cum beluis mortalitate communis: multisque eorum repugnat infirmius: quanta dei bonitas quanta prouidentia tanti creatoris apparet. Nonne ita sunt in eo loca sensuum: et cetera membra disposita: speciesque ipsa ac figura et structura totius corporis ita modificata: ut ad ministerium animalis rationalis se inducit factum? Non enim ut similia rationis ex parte prona esse videmus in fratribus ita creatus est homo: erecta in celum corporis forma admonet eum que sursum sunt saepe. Porro mira mobilitas que lingue ac manibus attributa est ad loquendum et scribendum apta atque convenientia: et ad opera artium plurimarum officiorum et complenda: nonne satis ostendit qualianies ut seruiret tale sit corpus adiunctum? Quod et detractionis necessitatibus operandi: ita oim peritum congruentia numerosa sit: et pulchra sibi parilitate respondet: ut nescias utrum in ea condenda maior sit utilitatis habita ratio: quod decoris. Certe enim nihil creatum videmus in corpore utilitatis causa quod non habeat etiam decoris locum. Plus autem nobis id appareret: si numeros mensurarumque bus inter se cuncta conexa sunt et coaptata nossemus: quos forsitan data opera in his que foris eminent humana posset inuestigare sollertia. Que vero recta sunt atque a nostris remota comprehenditibus sicut est tanta perplexitas venarum atque arteriarum et visceralium secreta vitalium inuenire nullus potest. Quia etsi medicoz diligentia nonnulla crudelis quos anatomicos appellant lanas: uit corpora mortuorum: siue etiam inter manus secantis et scrurantis mortuum: atque in carnibus: et manis satis in humane abdita cuncta rimata est ut quid: et quomodo: et quibus locis curandum esset

Liber

addisceret numeros tamen de quib^o loquor:
quibus coaptatio q̄ harmonia grece dicit tan
q̄ curusdā organi extrisec^o atq̄ itrisec^o totius
corpis p̄stat. Quid dieaz nō valuit iuuenire q̄s
nemo ausus ē q̄rere: q̄ si noti eē potuissent: in
teriorib^o q̄ viscerib^o q̄ nullū ostentat dec^o ita
delectaret pulchritudo rōnis vt oī soīe apparc
ti q̄ oclis placet ip̄i mēt^o q̄ oclis ytf̄ p̄ferret ar
bitrio. Sūt x̄o q̄dā ita posita in corpe vt nīmō
decorē hēant nō etiā vſū: sīc h̄z p̄ct^o virile mā
millas: sīc facies barbā: quā nō eē munimēto: sīc
virili oramēto: indicat pure facies femīay: q̄s
v̄tq̄s firmiores muniri tūt^o ueniret. Si ḡnl
lū mēbrū ē in his q̄dē p̄spicuis vñ abigit nēo q̄
ita sit alicui op̄i accōmodatū: vt n̄ etiā sit deco
rū: sūt āt nōnulla q̄x solū dec^o t null^o ē v̄sus pu
to facili intelligi in p̄ditō corpis dignitatē ne
cessitati fuisse plāta. Trāsitura ē q̄pē nēcitas
tēpusq̄ v̄tētux: q̄n̄ sola inuicē pulchritudie sine
vlla libidie p̄ftruamur: q̄d maxie ad laudē refe
rendū ē p̄ditoris: cui dī i psalmo. Confessionē t
decorē induisti. Iā cetera pulchritudo t utili
tas creature q̄hoi licet in istos labores miseri
ascy piecio atq̄ dānatō: spectāda atq̄ sumen
da dīna largitate cōcessa ē. Quo sermone p̄t
termiari: in celi t ste t maris multimoda t va
ria pulchritudine etiā ip̄i lucis tāta corpis: tā
q̄ mirabili specie: in sole ac lūa t siderib^o i opa
citatib^o nemor^o: in colorib^o t odorib^o flox: i di
uersitate ac multitudine voluc^o garrula^o atq̄
pictax: i multiformi sp̄e tot tātarūq̄ alantiuz:
q̄ illa plus h̄sit admiratiōis q̄ molis minimū
pl^o ei formicula^o t apicula^o opa stupemus q̄
imensa corpora balenax: in ip̄i q̄ maris tā gran
di spectaculo: cū se se diuersis coloribus induit
velut vestib^o: t aliquā viride: atq̄ h̄ mult^o mōis
aliq̄n̄ purpureū: aliquā ceruleū ē. Q̄ porro de
lectabilis spectac^o etiā q̄nīcūq̄ turbat t fit inde
maior suauitas: q̄ sic demulcerit uentē: vt nō
iaceat t q̄tiat nauigātē. Quid ciborū vſq̄cōq̄
copia p̄tra famē: q̄d sapoz diuersitas cōtra fa
stidiū nature: diffusa dīmūt^o nō cocoz arce ac la
bore q̄sita: q̄ta in mult^o reb^o tuēde ac recuper
āde salutis auxilia. Q̄ grata vicissitudo diei
alternatis t noctis auraz q̄ blanda tēperies
In fructib^o t pecorib^o indumentoz p̄ficiēdorū
q̄ta materies. Dia cōmēorare q̄s possit. Hec
aut̄ sola q̄a me velut in quendā aggerē sūt co
artata: si velle velut colligata iuolucra solue
re atq̄ discutere: q̄ta mōra eēt in singul^o
q̄b^o pluria p̄tinent. Et hoīa miseroy sūt dāna
torūq̄ solacia: nō p̄mia brōx. Que igit̄ illa sūt
si tot ac talia t tāta sūt ista. Quid dabit eis q̄s
p̄destinavit ad vitā: q̄ b̄ dedit eis q̄s p̄destina

uit ad mortē. Que bona in illa btā vita faciet
eos sumere: pro quib^o in hac miseria vnigen
tū suū filiū voluit v̄t̄s ad mortē mala tāta per
ferre. Un̄ apl̄s de ip̄is in illud regnū p̄destiat^o
loq̄ne. q̄ p̄prio inq̄ filio n̄ p̄p̄ct^o: sīc p̄ nob̄ oib^o Rom. 8.
tradidit eū: quō n̄ etiā cū illo oīa nob̄ donauit
Aū h̄ p̄missio cōplebit: qd̄ eri^o: q̄les eri^o q̄bōa
i illo v̄gno accepturi sum^o q̄n̄ q̄dē x̄po moriēte
p̄ nob̄ tā tale p̄gn^o accepim^o. Qualis erit spi
rit^o hoīs: nullū oīno h̄s v̄tū; nec sub q̄iace
at: nec cui cedet: nec p̄tra q̄d saltē laudabilis di
micet: pacatissima xtūtē p̄fect^o. Rez ibi oīm q̄
ta q̄ speciosa: q̄ certa scia sine errore aliq̄ v̄lla
bore: v̄bi dei sapia de ip̄o suo fonte potabit: cū
summa felicitate: sine v̄lla difficultate. Quale
erit corp^o q̄d oīm spiri^o: ut subditū: t eo suffici
enter viuificatū nullis alimonias idigebit. Nō
em aīale: sīc spiritale erit: h̄s q̄dē carnis: sīc
v̄lla carnali corruptiōe substātiā. La. XXV

Etū de ani bōis q̄b^o post hāc vitā bea
v̄tūlū p̄fruef^o: mō a nob̄ dissentiunt p̄hi
nobiles: q̄ de carnis resurrectiōe p̄ten
dit. Hāc q̄tū p̄t negat: sīc credētes multi ne
gātes paucissimos reliqrunt: t ad x̄pm q̄ h̄ q̄d
istis videf^o absurdū in sua resurrectione mon
stravit: fideli cor de p̄uersi sūt: docti t idociti: sa
piētes mūdi t ispiētes. Hoc c̄m̄ credidit mun
dus q̄d p̄dixit de^o: q̄ etiā h̄ p̄dixit q̄d hāc rē mū
dus fuerat creditur^o. Neq̄ ei petri maleficis
cā cū laude credētiū tāto ātē p̄nūciare cōpul
sus ē. Ille ē em̄ de^o: quē sic iā dixi aliquiens nec
cōmēorare me piget: fitē porphyrio: atq̄ id
oraculis deoz suoz pbare cupiente: ip̄a numi
na phorrescut. Que sic laudauit: vt eū t deuz
p̄em t regē vocaret. Absit em̄ vt sic itelligen
da sint q̄ p̄dixit: quō volūthi q̄ h̄ cū mōdo n̄ cre
dideft: q̄d mūdū creditur^o eē p̄dixit. Cur em̄ non
poti^o ita sic creditur^o tāto ātē p̄dixit t mūdū nō
sic paucissimi garriūt q̄ cū h̄ mūdo q̄d creditu
rus p̄dictus est credere nolueft. Si em̄ pp̄ea
dicūt alio mō eē credenda: ne si dixerint vana
esse p̄scripta: iniuriā faciūt illi ē oī cui tā magnū
phibent testimoniū: tantā p̄sus ei v̄letiā gra
uiorē faciūt iniuriā si aliter dicūt eē intelligen
da: nō sic mūdus ea creditur^o quē creditur^o ip̄se
laudauit: ip̄e pm̄: sit: ip̄e cōpleuit. Cur em̄ non
p̄t facere vt resurgat caro t uiuat in eternu^o?
In p̄pterea credendū nō est id eū esse factu^o
q̄ malū est atq̄ indignū deo. Edē de oīpeten
tia eiusque tot t tantā facit incredibilia: iam
multa diximus: si volunt inuenire quod omni
potens nec potest: habent: prius ego dicam:
mentiri non potest. Redamus ergo q̄d potest
nō credendo q̄d nō p̄t. Nō itaq̄ credētes q̄

XXII

mentiri possit: credant esse facturū quod se facturū esse pmisit. Et sic credant sic id credidit mūd^o quē crediturū eē p̄dixit: quē crediturū eē laudavit: quē crediturū eē pmisit: quē credidisse iā ostēdit. Hoc aut̄ malū eē vñ demonstrauit. Nō erit illic vlla corruptio: qđ ē corporis malū. De ordine elemētorū iā dispurauim^o: de alijs hoīm cōiecturis satis dixim^o: q̄ta sit futura in corpe incorruptibili facilitas mot^o: de presentis bone valitudinis ipamēto q̄ vtiq; nullo mō illi companda ē immortalitati: in libro tredecimo satis vt opinor ostēdim^o. Legat supiora opishul^o: q̄ vel nō legerūt: vel nolūt recolere qđ legerunt.

Ca. XXVI

Ed porphyri^o ait inquit ut beata sit aia: corp^o om̄ne esse fugiendū. nihil ergo pdest q̄ incorruptibile dixim^o futurum corp^o: si aia beata nō erit nisi corp^o oē effugerit. H̄iāt hinc in libro memorato q̄tū oportuit disputauit: vey hic vñ inde tñ cōmemorabo. Emēt libros suos istoꝝ oīm m̄gr plato: t dicat eoz deos vt beatis sint sua corpora fugituros. i. eē morituros: quos in celestib^o corpibus dixit inclusos. Quib^o tñ de^o q̄ facti sunt quo possent esse securi: immortalitatē. i. in eisdē corporib^o eternā pmāsionē: nō eoz natura id h̄iste s̄ suo cōfilio p̄ualēte pmisit. Vbi etiā exerit il lud qđ dicūt: qm̄ ē ipossibile: iō resurrectione carnis nō eē credēdā. Aptissime q̄pe iuxta cū demphim: vbi dīs a se factis pmisit de^o non factus immortalitatē: qđ ipossibile ē se dixit esse facturū. Hic em̄ cū locutū narrat: plato: qm̄ estis ortū inq; immortales esse t̄ dissolubiles nō potestis. Nō tñ dissoluemini: neq; vos vlla mortis fata perirent: nec erūt valētiora q̄ cōfiliū meū: qđ mai^o ē vinculū ad ppetuitatē vram: q̄ illa qb^o estis colligati. Si nō solū absurdū: s̄ surdi nō sunt q̄ h̄ audiūt: nō vtiq; dubitāt dīs factis ab illo deo q̄ eos fecit fm platonē: qđ ē ipossibile fuisse pmisum. Qui em̄ dicit vos qđem immortales esse nō potestis: s̄ mea voluntate immortales eritis. qđ aliud dicit q̄ id qđ fieri non p̄t: me faciēt tñ erit. Ille igit̄ carnē incorruptibile: īmortalē: spiritualē resuscitabit: q̄ iuxta platonē id qđ ipossibile se facturū eē pmisit: qđ adhuc qđ pmisit de^o q̄ deo pmittenti credidit mūd^o q̄ etiā ip̄e pmisus ē creditur^o: eē ipossibile clamāt: q̄si qđē nos deū q̄ etiā fm platonē faciō possibilia: id facturū eē clamam^o. Nō ḡ vt beate sint aie corp^o ē oē fugiendū: s̄ corp^o incorruptibile recipiendū. Et in quo cōuenienti^o incorruptibili corpe letabunt^o: q̄ in quo corruptibili gemuerit^o. Hic em̄ nō in eis erit illa dira cupiditas quā posuit ex platone virgilius; ybi ait

Rursus t̄ incipient in corpora velle reuerti. Sic **virgilius** inq; cupiditatem reuertendi ad corpora nō habebunt: cum corpora in que reuerti cupiunt se cū habebūt: t̄ sic habebūt: vt nūq; nō habeant nūq; ea pr̄s vel ad exiguum q̄libet t̄ps vlla morte deponant.

Ca. XXVII

Ingula quedā dixerūt plato atq; porphyri^o: q̄ si in se cōicare potuissent factū eēt fortasse xp̄iāi. Plato dixit sine corporib^o aias in eternū eēn posse. Ibo em̄ dicit: etiā sapientiū aias post q̄libet lōgū t̄ps: t̄ ad corpora redituras. Dorphyri^o at dixit aiam purgatissimā cū redierit ad patrē: ad h̄ mala mundinūq; eē rediturā ac p̄ h̄ q̄d̄ v̄yridit p̄lo si de diss̄z porphyrio ēt iustoz atq; sapientiū purgatissimas aias ad h̄uana corpora redituras: rurs^o q̄d̄ v̄yridit porphyri^o si de diss̄z plato i nūq; redituras ad miseras corruptibilis corporis aias sanctas: vt nō singuli h̄ singula: s̄ abo vt singuli vtrūq; dicerēt: puto q̄yiderēt eē iā cōseq̄nsyt t̄ redirēt aie ad corpora: t̄ talia recuperēt corpora i quib^o beate atq; īmortalis viuerēt. Qm̄ scdm^o a

platone etiā sācte aie ad h̄uana corpora redibūt n nūlī t̄c fm porphyri^o ad mala mūdī hui^o sancte aie si redibūt. Dicat itaq; cū platone porphyri^o: redibūt ad corpora: dicat plato cū porphyrio: nō redibūt ad mala: t̄ ad ea corpora redire p̄sentiet in quib^o nulla mala patient^o. Hec itaq; nō erūt somniū sci nisi illa q̄ pmisit de^o btas aias in eternū cū sua p̄ioris plā eterna carne factur^o. Hoc em̄ q̄tū existio iā sa in hoc ca- nōta q̄ vt ptz ex mes crobō sup cile nob̄ p̄cederēt abo vt q̄ faterent ad īmorta libos d̄ re publica in las redire pmitterēt: in qb^o mala hui^o seculū p̄ struendam tulerūt: in qb^o deū vt his malis carerent pie si īmortalita deliteroz coluerunt.

Ca. XXVIII.

On nulli nostrū pp̄f quoddā p̄clarissi- narrat quē nū loqndi gen^o: t̄ pp̄f nōnulla q̄ vera- daz militē citer sensit amates platonē dicūt eū a- noie ber in liquide nobis etiā de mortuoz resurrecti sū t̄ a morone sensisse. Os qđē sic t̄agīt in libris de repu- tuis susci- blica tulli: vt eū lūsisse poti^o q̄ id verū esset tatum ac d affirmādo dicere voluisse. Inducite ei hoiez re statu eius uixisse: t̄ narrasse quedā q̄ platonis disputa- post mortē ac īmortalitib^o congruebat. Labeo etiā duos dīcyno tate s̄iaruz die fuisse defūctos: t̄ occurrisse iūicē in quodā multa nar- cōpito: deinde ad corpora sua iussos fuisse reme rasse. hanc are: t̄ p̄stituisse int̄ se amicos se eē victuros : at fabulaz vt q̄ ita eē factuz donec postea morerent. Os isti ait macroi auctores talē resurrectionē corporis factā fuisse ro licet ob narrarūt: q̄les fuerūt eoz q̄s resurrexisse no- indoctis q̄ uimus: t̄ huic qđē redditos vīte: s̄ nō eo modo si veri cōsci vt nō morerēt ylteri^o. Mirabilē at qđdā mar us ip̄e dole cus varro p̄oīt i libris q̄s p̄sc̄pit d̄ gēte p̄pliro exemplū māi: c̄ putauit verba ip̄a ponēda. Venethliaci stolidē re-

Liber

phēstionis qdā sc̄pſeft inq̄t cēin renascēdis hoib⁹ q̄ ap-
vitās ex̄cū pellat paliggenesian greci hāc sc̄pſeft p̄fici i an-
tari narrānis nūero q̄drigēris q̄dragita: vt idē corp⁹ et
minilcere eadē aia q̄ fuerat p̄ūcta i hoie aliquif: eadē rur-
maluit. vñ sus redeat in p̄iunctionē. **I**ste varro qdē siue il-
inducit i si ligene thliaci nescio q̄: n̄ ei noia eoꝝ pdidit q̄
nei li. vii. rū cōmēcorauit s̄niām: aliqd dixerit q̄d licet fal-
de republi ū sit: cū ei semel ad eadē cor:pa q̄ gesseft aie re-
sc̄pitioneꝝ p̄ dieft: nūq̄ ea postea ūt relicture: tñ multa il-
ſomniuꝝ in liis ip̄ossibilitas q̄ tra nos iſti garriunt argu-
ſtructū eēs mēta couellit t deſtruir. **Q**ui ei hec ſentiūt ſi
preſcipiōe ueſenſerit: n̄ ei yissū ē fieri n̄ posſe vt dilapsa ca-
uſificano d̄ dauerat lauras: in puluerē: in cinerē: i hūores
imortalitas in cor:pavescētiū bestiāꝝ: vel ip̄oꝝ q̄ hoim: ad
ee anime. **b** **L**abeo id rurſt redeat qd̄ fueft. **Q**uapropr̄ plo t por-
etia t. **L**e phyri⁹: vel poti⁹ q̄cūq̄ illos diligūt t adhuc vi-
ſequeret co uūt ſi nob̄ ſentiuꝝ: etiā ſcās aias ad cor:pā re-
memorat d̄ dituras: ſic ait plo: nec tñ ad mala vlla reditu-
labcone q̄ ras: ſic ait porphyri⁹ vt ex his fiat p̄ſeqns qd̄ fi-
reꝝ diuizaz des p̄dicat xp̄iana: talia cor:pā recepturas i q̄-
c **D**ura bus ſine villo malo i etiū ſelicit ſiuat. **A**ſſumāt
bilius atꝝ etiā h̄dc varrone vt ad eadē cor:pa redeat i q̄
Deinde qd̄ bus atea fueft: et apd eos tota q̄ſtio de carnis
narrat var ſi eternū resurrectiōe ſoluēt. **C**a. XXIX.

Vincia qd acturi sint i corpib² imortali
bus atq² spiritualib² sancti: n adhuc eoz
caderet post carne carnis si spiritalis iā viuēte: qdū dñs di
certū nume gnat adiuuare videam². **E**t illa qdē actio: vel
ru annoi poti² qes atq² oīū qle futurū sit: si ve² yeliz di
coſerit cum cere nescio. **N**ō ei h vñq² p lensus corporis vidi-
dictis pla- ronist² por. **S**i āt h mēte id itelligētia vidisse me dicā: qdū
phyriū olē ē aut qdē nřa itelligētia ad illā excellētia: **I**b²
dēs quo q̄ ē ei pax dī: q̄ sic ait apl's: supat oēz itellecū quē
liber eoz nīfīm: aut fortasse etiā oīm scōz āgeloꝝ: nō
in aliq² con ei t dei. **S**ig sc̄ti i dei pace victuri sūt: pfectio i
uenit cū ve ea pace victuri sūt: q̄ supat oīm itellecū. **O**m̄
ra fide re surreccōis q̄ nīfīm qdē supat sī ē dubiū. **S**i āt supat t āgelo
future ad rū: vt nec ipos excepisse videat q̄ ait oēz itelle-
ctēna bea- ctū: fm h dictū cēdebem² accipe: q̄ pacē dei q̄
titudinem. ipē de² pacat² cēsic nouit de²: nīcā nos sic possu-
Ad quam nos perdu- mus nosse: nec vlli āgeli. Supat itaq² oīm itel-
lectū: nī dubiū p̄ suū. **S**z qr t nos p̄ mō n̄o pa-
ne viuit et cis ei² p̄ticipes facti: lūmā i nob atq² ins nos t
regnat bñ: cū ipo pacē qdū nīfīm lūmū ē obtiebimus. **I**sto
dic² in se mō p̄ suo mō sc̄ti ē sc̄ti āgeli: hoies āt nūclō-
cula seculo ge infra qdū liber plectu mēt excellat. **L**ōsider
rum. **A**mē rādū ē ei q̄ vir dicebat. **E**x pte scim² t ex pte
pphetam²: donec vēiat qd pfectū ē: t videm²
nūc p̄ speculū i enigmate: tūc āt facie ad faciē.
Sic iā videt sc̄ti āgeli: q̄ etiā nři āgeli dicti sunt
qr eruti dptate tenebray t accepto spūs pigre
trāslati ad regnū xpi: ad eos āgelos iā cepim²
ptinē: cū qb² nob erit scā atq² dulcissima d̄ q̄ iā
tot libros scripsim² d̄ ciuitas ipa cōis. **H**ic sūt

Gāgeli n̄ si q̄ sūt āgeli dei: quē ad modū xp̄s dei
xp̄s ē nr̄. **D**ei sūt: qz deū nr̄ reliq̄t: n̄ i sūt: qz su-
os ciues nos h̄re ceperit. **D**ixit āt dñs iel̄. **Vl.** Mat. 18.
dete ne cōtēnatis vñū de pusillis istis. **D**ico ei
vob: qz āgeli eoz i celis sp̄ vidēt faciē pris mei
qz celis ē. **S**ic ḡ illi vidēt: ita t̄ nos vñluri sum⁹
s̄ nōdū ita videm⁹. **D**rops qd̄ ait apl̄s qd̄ pau-
loā dixi **V**idem⁹ nūc p̄specim̄ enigmate: tūc s̄. **Cop. 13**
āt facie ad faciez. **P**remiuū itaq̄ fidei nob̄ visio
ista seruat: de qz apl̄s **J**oānes loq̄ns. **L**ū appa s̄. **Job. 3.**
ruerit inqt̄ siles ei erum⁹: qm̄ videbim⁹ eū sicut
facies āt dei māifestatio eī intelligēda ē: s̄
aliqud̄ tale mēbroz q̄le nos h̄em⁹ in corpe: atq̄
isto noīe nūcupam⁹. **Q**uapropt̄ cū ex me q̄rit
qd̄ acturisint sc̄ti i illo corpe spiritali: n̄ dico qd̄
iā video: s̄ dico q̄ credo: fm̄ illib⁹ qd̄ i psalmo le-
go: **L**redidi prop̄ qd̄ locut⁹ s̄. **D**ico itaq̄ q̄vi **Ps. 115.**
suri sint deū i ipo corpe: s̄ vtrū p̄ipm̄ sic p̄ corp⁹
nūc videm⁹ solē: lunā: stellas mare ac frā: t̄ q̄
sūt i ea: n̄ pua qd̄ est. **D**uri⁹ ē eī dicē qd̄ sc̄ti talia
corpa tūchabebūt vt n̄ possint oclos claudere
atq̄ apire cū velint. **D**uri⁹ āt qd̄ ibi deuz q̄lq̄s
oclos clauscrit n̄ videbit. **S**i eī pp̄ha helise⁹ pu 4. **Reg. 5.**
erū sūt giezi absens corpe vidit accipiētē mūc
ra q̄ dedit ei naamia syr⁹: quē pp̄ha mēorat⁹ a
lepre deformitate mūdauerat qd̄ seru⁹ nequā
dño suo n̄ vidēte latens se fecisse putauerat: q̄
to magis i illo corpe spiritali videbūt sc̄ti oīa: n̄
solū si oclos claudāt: verūetiā vñ sūt corpe ab-
sentes. **T**ūc em̄ erit pfectū illib⁹ q̄loq̄ns apl̄s
Ex pte inqt̄ sc̄m⁹ t̄ ex pte pp̄betam⁹. cū āt ve s̄. **Cop. 13**
nerit qd̄ pfectū ē qd̄ ex pte ē euacuabil. **D**eind
vt quō posset aliq̄ similitudie onderet: q̄tū ab
illa q̄ futura ē distet h̄ vita: n̄ q̄liūcūq̄ hoīm̄: ye
rūetiā q̄ p̄cipua h̄ sanctitate sūt p̄diti. **L**ū eēm **Ibidem.**
inqt̄ puul⁹: q̄si puul⁹ sapiebā: q̄si puul⁹ loq̄bar:
q̄si puul⁹ cogitabā: cū āt fact⁹ s̄ vir euacuati
ea q̄ puuli erāt. **V**idem⁹ nūc p̄speculū i enig-
mate: tūc āt facie ad faciē. **H**ūc sc̄io ex pte: tūc
āt cognoscā sic t̄ ego cognit⁹ s̄. **S**i ḡ i hac vi-
ta vbi hoīm̄ mirabilii pp̄hetia ita cōpanda est
illi vite q̄si puuli ad iuuēnē: vidit t̄ h̄ helise⁹ acci 4. **Reg. 5.**
piente mūcra seruū sūt vbi p̄pe n̄ erat: ita ne cū
venerit qd̄ pfectū ē: nec iā corpus corruptibile **Cap. 9.**
aggrauabit s̄iam: s̄ i corruptibile nihil ipediet
illi sc̄i adea q̄ vidēda s̄ oclis corpeis qb̄ helise
us absens ad fūu sūt videndū n̄ indiguit: indi-
gebūt: **N**ā fm̄ interpt̄es septuagita ista sūt ad
giezi verba pp̄hete. **N**onne cor meū tecum
erat q̄si cōuersus est vir de curru in obuiam ri 4. **Reg. 5.**
bi: t̄ accepisti pecuniam: t̄ cetera. **S**icut autē
ex hebreo interpretatus est p̄sbyter hierony-
mus. **N**onne cor meū inquit in presenti erat:
quando reuer sus ē homo d̄ curro suo i occur **Ibidem.**

XXII

sumtui? Corde suo ergo se dixit hoc vidisse p-
 pheta: adiuto qdē mirabiliter nullo dubitate di-
 i. **Lor. 15.** uinitus. Sed qto ampli tunc oēs munere isto
 abundabunt: cum de' erit oia in oibus? Habe-
 bunt tñ etiā illi oculi corpori officiū suū: t in lo-
 co suo erūt: vteturq ille spū p̄spiritale corp'.
 Acq em t ille ppheta: qz non eis indiguit vt
 videret absentē: nō eis vsus est ad videnda p-
 sentia q tñ spū videre posset etiā si illos claude-
 rer: sicut vidit absentia: vbi cū eis ipse nō erat.
 Absit g vt dicam' illos sc̄tōs i illa vita dēū clau-
 sis oculis nō visuros: quē spū sp videbūt. Gz
 vtrū videbūt t p oculos corporis cum eos aptos
 habebūt: inde questio ē. Si em tñ potuerūt in
 corpe spiritali eo mō: vtiq etiā ipsi oculi spirita-
 les: qstū possunt isti quales nūc habem': pcul-
 dubio p eos dēus videri non poterit: longe ita
 q alterius erūt potentie si p eos videbif inco-
 pora illa natura q nō stineat loco: sed vbiq to-
 ra est? Nō em qz dicim' dēū t in celo esse t in ter-
 ra: ipse q ppheta. Celū t terrā ego im-
 pledo: aliā ptem dicturūm' cuam in celo habe-
 re t in terra alia: sed tot' in celo est: totus i ter-
 ra: non alternis t pib': sed vtrūq simul: qd nul-
 la natura corporalis pōt. Uis itaq p̄follentior
 oculorū erit illoz non vt acut' videant qz quidē
 p̄hibent videre serpentes vel aquile. Et talis
 est em acrimonia cernendi eadē qz aialia nihil
 aliud pnt videre qz corpora: sed vt videat t inco-
 palia. Et forasse ista virt' magna cernēdi da-
 ta fuerit ad horā: etiā in isto mortali corpe ocu-
 lis sc̄tī viri iob: qz ait ad dēū. In obaudito au-
 ris obaudiebā te p̄us: nunc aut̄ oculus me' vi-
 det te: p̄pterea despexi memetipm t distabui t
 existimau me terrā t cinere. Quis h nihil pro-
 bibeat oculū cordis intelligi: de qbus oculis ait
 apl's. Illumiatis oculos haberi cordis vfi. Ip-
 sis aut̄ videri dēū cum videbit: xpian' ambigit
 nemo q fideliter accipit qd ait de' ille magister
 pat. 5. Ut in mundo cor: qm̄ ipsi dēū videbūt. Gz vtrū
 etiā corporalib' oculis ibi videat: h in ista questio-
 ne versamus Illud em qd scriptū est. Et vide-
 bit ois caro salutare dei: sine vli' nodo diffi-
 cultatis sic intelligi pōt: ac si dic: ū fuerit: t videbit
 ois hō xp̄m dei: q vtiq in corpe visus est t i cor-
 pore videbitur: qn̄ viuos t mortuos iudicabit.
 Qd aut̄ ip̄e sit salutare dei: multa sunt t aliae
 stimonia scripturaz. Sed euidenti' venerādi
 illi' sensi symeonis xb̄a declarant. Qui cū in-
 fante xp̄m accepisset in manus suas. Nūc inq̄
 dimittis seruū tuū dñe: fm verbū tuū in pace:
 qm̄ viderūt oculi mei salutare tuū. Illud etiāz
 qd ait supra memoratus Job. sicut in exempla
 Job. 19. r̄b' que in hebreo sūt inuenit. Et in carne mea

videbo deum: resurrectionem qdē carnis sō
 ne dubio pphetauit: non tñ dixit p carnē meaz
 Qd quidē si dixisset: posset de' xp̄s intelligi: qui
 p carnē in carne videbit. Nunc dō pōt t sic acci-
 pi. In carne mea videbo dēū salvatorē meum
 acsi dixisset. In carne mea ero cū videbo deuz
 Et illud qd ait apl's. Facie ad faciem: non cogit i. **Lor. 13.**
 vt deū phanc faciem corporalē: vbi sunt oculi cor-
 porales nos visuros esse credam': quē spū sine
 intermissione videbim'. Hsi em esset etiam in
 terioris hois facies: nō diceret idē apl's. **Mos. 12. Lor. 5.**
 reuelata facie gloriaz dñi speculatēs: in eandē
 imaginē trāsformamur de gl̄ia in gloriā: tanq̄
 ad dñi spm'. Nec aliter intelligim' qd in psalmo
 canit. Accedite ad eū t illuminamini: t facies **Ds. 33.**
 vestre nō erūbescet. Fide q̄ p̄p̄ accedit ad de-
 um: quā cordis cōstat esse non corporis. Sed qz
 spiritale corp' nescim': qst̄os habebit accessus
 de re quipe in expta loquimur. vbi aliq que ali-
 ter intelligi nequaaut diuinarum scripturarū
 nō occurrit: sed succurrat auctoritas: necesse ē
 vt p̄tingat in nobis qd legit in libro sapie. **Co. Sap. 9.**
 gitatōes mortaliū timide t incerte puidētie
 nostre. Ratiocinatio quipe illa phoz qua dis-
 putat ita mētis aspectu intelligibilia videri: et
 sensu corporis sensibilia. i. corporalia: vt nec intelligi
 gibilia p corp': nec corporalia p seipm mēs vale-
 at intueri. sed posset nobis eē certissima: pfe-
 ctio certū eēt p oculos corporis etiā spiritales nul-
 lo mō posse videri dēū. Sed ista ratiocinationē
 t vera rō t ppheta irridet auctoritas. Quis
 em sit ita auersus a vero: vt dicere audeat dēū
 corporalia ista nescire. Nunq ergo corp' habet
 p cuius oculos ea poscit addiscere. Deinde qd
 de ppheta heliseo pauloante dixim': nonne sa-
 tis indicat etiā spū non p corpus corporalia posse
 cerni. Quis em seru' ille munera accepit: vtiq
 corporaliter gestū est: qd tñ ppheta non p corp'
 sed p spm' vidi. Dicuit g p̄stat videri corpora spū:
 quid sitanta erit potentia spiritalis corporis: vt
 corpe videat t spū: Spū em est deus. **Job. 4.**
 de vitā quidē suam qua nūc viuit in corpe: t h
 terrena membra vegetat faciez viuentia inte-
 riori sensu quisq non p corporeos oculos no-
 uit: aliorum vero vitas cuz sint inuisibilis per
 corpus vider. Nam vñ viuentia discernimus a
 non viuentibus co:pa nisi corpora simul vitasq
 videamus: quas nisi per corpus videre nō pos-
 sumus. Vitas aut̄ sine corporibus: corporis oculi
 non videmus. Nobrem fieri pōt: valdeq cre-
 dibile est sic nos esse visuros mundana tūc cor-
 porā celi noui t terrenoue: vt deum vbiq p̄-
 sentem: t viuēsa etiā corporalia gubernantē
 p corpora que gestabimus t que conspiciemus:

Liber

Roma. i. quaque uersum oculos duxerim⁹: clarissima p
spicuitate videam⁹: nō sicut nūc iniuisibilia dei
pea q̄ facta sunt intellecta spicunt p̄ speculū

i. Lox. 5. in enigmate ⁊ exp̄re: vbi plus in nobis valet fi
des q̄ credim⁹: q̄ rex corporiū species quā per
oculos cernim⁹ corpales. H̄z sicut hoies inter
quos viuētes: motusq̄ vitales exercentes vi
uim⁹: mox vt aspicim⁹ nō credim⁹ viuere b̄ vi
dem⁹ cū eoꝝ vitā sine corporib⁹ videre neq̄ amus
quā tñ in eis p̄ corpora remota oī ambiguitate cō
spicim⁹ ita quacūq̄ spiritualia illa lumia corporoꝝ
n̄fōꝝ circūferem⁹: incorp̄ū dēū oia regentez
etiaꝝ corpora p̄tuebimur. Aut ergo p̄ illos ocu
los sic videbis de⁹: vt aliqd habeant in tāta ex
cellētia menti simile q̄ ⁊ incorp̄ea natura cers
nat: qd vllis exemplis sine scripturaz testimo
niis diuinaz vel difficile vel impossibile est oide
re. Aut qd est ad intelligendū facili⁹: ita deus
nobis erit not⁹ atq̄ sp̄icu⁹: vt videat sp̄u a sin
gulis nobis in singulis nobis: videat ab altero
in altero: videat in seip̄o: videat in celo nouo:
⁊ in terra noua: atq̄ in oī q̄ tunc fuerit crea
tura: videat ⁊ p̄ corpora in oī corpe quocti⁹ fuerit
spiritualis corporis oculi acie pueniēte directi: pa
tebūt etiaꝝ cogitatōes n̄fe inuicē nobis. Tunc
em̄ ip̄lebit qd apl̄s cū dixisset: Nolite aī t̄ps iu
dicare quicq̄: mox addidit donec veniat dñs:
⁊ illuminet abscondita tenebraz: ⁊ maſteret co
gitatōes cordis: ⁊ tūc laus erit vnicuiq; a deo.

Tāta erit illa felicitas **¶ La. XXX.**

i. Lox. 4. q̄ vbi nullū erit malū: nullū latebit bo
nū: vacabis dei laudib⁹: q̄ erit oia in
obus. Nā qd aliud ageſ ybneq; vlla desidia
cessabit: neq; vlla indigētia laborabit: nescio.
Admoneor etiaſtō cātico vbi lego vel audio

B̄t̄ q̄ habitat in domo tua dñe: in sc̄la sc̄loꝝ lau
dabūt te. Dia mēbra ⁊ viscera i cor: ruptib⁹ cor
poris q̄ nūc videm⁹ p̄ v̄lus necessitatib⁹ variōs
⁊ mot⁹ distributa: qm̄ tūc nō erit ip̄a necessitas
plena: certa: secura: sempiterna felicitas: p̄fi
ciēt laudib⁹ dei. D̄s q̄ppe illi de qbus iā sum lo
cut⁹: q̄ nūc latent harmōie corporal numeri nō la
tebūt intrinsec⁹ ⁊ extrinsec⁹ p̄ corporis cuncta di
spositi: ⁊ cū ceteris reb⁹ q̄ ibi magne atq̄ mira
biles videbunt⁹: rōnales metes in tāti artificis
laude rōnabilis pulchritudis delectatōe succe
det. Qui mot⁹ illic̄ taliū corporiū sint futuri teme
re definire nō audeo qd excogitare nō valeo:
tū ⁊ mot⁹ ⁊ stat⁹ s̄c ipsa sp̄es decēs erit: q̄cunq;
erit vbi qd nō decebit nō erit. Lerte vbi volet
sp̄u: ibi p̄tinus erit corp⁹: nec volet aliqd spi
rit⁹: qd nec sp̄m poscit decere nec corp⁹. Vera
ibi gl̄a erit vbi laudat̄is: nec errore quisq;: nec
adulatōe laudabit⁹. Ver⁹ honor q̄ nulli nega

b̄t̄ digno: nulli deferet indigno: sed nec ad cū
ambiget vllus indignus. vbi null⁹ p̄mitet ec̄
nisi dignus. Vera par ibi est: vbi nihil aduersi
nec a seipso: nec ab alio q̄sc̄ patiet. Premium
virtut̄ erit ip̄e q̄ virtutē dedit: ei⁹ seip̄m quo
meli⁹ ⁊ mai⁹ nihil possit esse p̄misit. Quid est
em̄ aliud qd p̄pham dixit. Ero illoꝝ de⁹ ⁊ ip̄
si est mihi plebs: nisi ego ero vñ satiēt̄: ego ero
quecūq; ab oib⁹ honeste desideren̄. ⁊ vita et
sal⁹: ⁊ vici⁹: ⁊ copia: ⁊ gloria: ⁊ honor: ⁊ pax et
dia bona. Hic em̄ ⁊ illud recte intelligit. quod
ait apostol⁹: vt sit de⁹ oia in oib⁹. Ip̄e finis erit i. Lox. 5.
desiderioꝝ n̄fōꝝ. q̄ sine fine videbit. sine fasti
dio amabit̄. sine fatigatiōe laudabit̄. Hoc mu
nus. hic effect⁹. hic act⁹. pfecto erit oib⁹. s̄c̄ ip̄a
vita eterna cōmuniſ. Leteꝝ q̄ futuri sint pro
meritis p̄mioꝝ etiaꝝ grad⁹ honorū atq̄ gloria
rū. q̄s est idoneis cogitare. q̄stomagis dicere
Qd tū futuri sint. nō est ambigendū. Atq̄ iā
etiaꝝ beata ciuitas illa magnum in se bonū vi
debit. q̄ nulli superiori vllus inferior inuidet
bit: sicut nūc non inuidet archangelis āgelice
teri: tā noller esse vnuſq; qd non accepit: q̄
uis sit pacatissimo p̄cordie vinculo ei q̄ accepit
obstrict⁹: q̄ nec in corpe vult oculus eē q̄ est di
gitus: cū membr̄ vtrūq; p̄tineat totius carnis
pacata cōpago. sic itaq; habebit donū ali⁹ alio
minus. vt hoc q̄d donū habeat: nec velit ampli
us. Nec iō libex arbitriū non habebūt: q̄ pcc
cata eos delectare n̄i poterūt. H̄agis q̄ppe erit
libex a delectatōe peccādi v̄sq; ad delectationē
non peccādi indeclinabile libertatē. Nā p̄mū
libex arbitriū qd hoi datū est q̄i primū creat⁹
rect⁹: potuit nō peccare: s̄ potuit ⁊ peccare: b̄
aut nouissimum eo potenti⁹ erit: q̄ peccare nō
poterit. Verū b̄ q̄dei mūere: nō sue possibili
tate nature. Aliud ē em̄ eē deū aliud p̄cipē dī
D̄e⁹ nā peccare nō potest. p̄ticeps x̄o dei ab il
lo accipit vt peccare nō possit. H̄e rādiāt̄ gra
dus erāt diuini muneris. vt p̄mū dareſ liberū
arbitriū q̄ nō peccare posset hō. nouissimum q̄
peccare nō posset. atq̄ illō ad compandū me
ritū. hoc ad recipiendū p̄miū p̄tineret. H̄z q̄
peccauit ista natura cū peccare potuit. largio
reḡa liberaſ vt ad eā p̄ducaſ libertatem. in q̄
peccare nō possit. H̄ic em̄ p̄ma īmortalitas fu
it. quā peccado adā p̄didit. posse nō mori. no
uissima erit nō posse mori. ita primū liberū ar
bitriū posse nō peccare. nouissimum si posse pec
care. H̄ic em̄ erit īamissibilis v̄lūras pietat̄
⁊ equitatis. quō ⁊ felicitat̄. Nam v̄tq; peccan
do: nec pietatē nec felicitatē tenuimus. vo
luntatē vero felicitatis: nec pdira felicitate p̄di
dūmus. Lerte deus ip̄se nunqd q̄ peccare non

pōt: ideo liberū arbitriū h̄c negand' est: Erit ergo illius ciuitatis t̄ vna in oīb': t̄ inseparabilis in singulis volūtas libera: ab oīm malo libera: t̄ impleta om̄i bono: fruēs indeficiens eternorū iocūditate gaudiorū: oblita culparū: oblita penaz: nec tñ ideo sue liberatiōis oblita: vt liberatoris suo sit ingrata. H̄t̄ ergo atrinet ad scientiā rōnalem: memor p̄teritor̄ etiā malorū suorū: q̄st̄ aut̄ ad expientis sensuz: pr̄sus imemor. Nā t̄ pitissim' medic': sicut arte sciuntur: oēs fere morbos corporis nouit. H̄ic autē corpe sentiunt: plurimos nescit: quos ipse nō passus est. Ut ergo scientie malorū due sunt: vna qua potentia mentis nō latet: altera qua expientis sensib' inheret: aliter q̄p̄sciunt oīa virtutē p̄ sapientie doctrinā: aliter p̄ insipientis pessimā vitā: ita t̄ obliuiones malorū due sunt. Alter ea nāq̄ obliuiscit erudit' t̄ doct' alit̄ expert' t̄ passus. Ille si peritiā negligat: iste si miserea careat. Scđm hanc obliuionē quā postero loco posui: nō erūt memores sancti p̄teritorū malorū. Carebit enim om̄ib' malis: ita vt penitus delean̄t de sensib' eoz. Ea tñ potētia scientie q̄ magna in eis erit: nō solū sua p̄terita: sed etiā damnator̄ eos sempiterna miseria nō latebit. Alioqñ si se fuisse miserios nescituri

Ds. 88. sunt: quō sicut ait psalm⁹. Misericordias dñi in eternū cantabunt: Quo cantico in gloriam gr̄e christi: cui' san guine liberatisimus: nihil erit p̄fecto illi iocundi ciuitati. Ibi p̄ficietur.

Ds. 45. Vacate t̄ videte qm̄ ego sum de⁹. Qd̄ erit x̄e maximū sabbatū nō habens vespat: qd̄ cōmē dñi. Gen. 2. dñavit dñs in p̄mis opib' mūdi: ybi legit. Et re quieuit de⁹ in die septimo ab om̄ib' opib' suis que fecit: t̄ bñdixit deus die septimū: t̄ sanctifi cauit eū: quia in eo requeuit ab oībus opib' suis: que inchoauit de⁹ facere. Dies eñi septim⁹ etiā nosip̄i erimus: qñ ei⁹ fuerim⁹ bñdictioē et sanctificatioē pleni atq̄ refecti. Ibi vacantes videbimus qm̄ ip̄e est de⁹: qd̄ nobis nosip̄i esse volumus qn̄ ab illo cecidim⁹: audiētes a sedu

Gen. 3. ctore. Critis sicut dij: t̄ recedētes a vero deo: quo faciente dij essem⁹ ei⁹ p̄cipiatioē nō deser tiōē. Quid enim sine illo fecim⁹ nisi qd̄ in ira ei⁹ defecim⁹. I quo refecti: t̄ gr̄a maiore perfecti vacabim⁹ in eternū: videntes q̄ ip̄e est deus:

I. Cor. 15. quo pleni erim⁹: qn̄ ip̄e erit oīa in om̄ib'. Nāz t̄ ip̄a opa bona nra qn̄ ipsius potius intelliguntur esse q̄ nr̄a: nūc nobis ad hoc sabbatū adipi scendū imputan̄: qz si nobis ea tribuerimus:

Leui. 23. seruilia erūt: cū de sabbato dicañ. Om̄ne opus Ezech. seruile in eo nō facieris. Prop̄ qd̄ t̄ p̄ ezechie lem p̄pheta dicit. Et sabbata mea dedi eis in signū inter me t̄ inter eos: vt scirēt quia ego

dñs qui sanctifico eos. Hoc p̄fecte tūc sciēmus Ds. 45. qn̄ p̄fecte vacabim⁹: t̄ p̄fecte videbimus q̄ ip̄e est deus. Ipe etiā numerus etatū veluti dierū si fm̄ eos articulos t̄pis cōputent: q̄ in scripturis sanctis vident̄ exp̄ssi: iste sabbatismus euidentius apparet: qm̄ septimus inuenit: vt p̄ma etas tanq̄ dies primus sit ab adam usq; ad diluuiū. Scđa inde usq; ad abraam: nō equalitate tēporū sed numero generationū: Denas Dat. 4. quip̄ habere repiunt. Hinc iam sicut mathe euangelista determinat: tres etates usq; ad xp̄i subsequunt̄ aduentū: que singule denis t̄ q̄ter nis generationibus explicant̄. Ab abraam usq; ad dauid vna: altera inde usq; ad trāsmigratiōne in babylonā. terția inde usq; ad xp̄i carnalē nativitatē. Sunt itaq; oēs qn̄q; Sexta nūc agit: nullo generationū numero metiēda: p̄pter id qd̄ dictū ē. Nō est vest̄ scire tpa. q̄ pat̄ Act. 1. posuit in sua ptāte Post hanc tanq̄ in die septi Dñs. 2. mo requiescat de⁹: cū eundē septimū diem qd̄ nos erimus in seip̄o deo faciet requiescere De istis porro etatib' singulis nunc diligent̄ longū est disputare. Hec tñ septima erit sabbatū: cui' finis non erit vespa: sed dominicus dñs velut octauus eternus: q̄ xp̄i resurrectōe sacratus ē: eternā non solū sp̄us: verumetia corporis requiē p̄figurans. Ibi vacabimus t̄ videbimus: videbimus t̄ amabimus: amabim⁹ t̄ laudabimus. Ecce qd̄ erit in fine sine fine. Nā quis aliud nō ster est finis: nisi p̄uenire ad regnū cuius null⁹ est finis. Videor mihi debitū ingentis hui⁹ operis adiuuātē dñs reddidisse. Quib' parum: vt quib' nimiū est: mihi ignoscāt. Quibus aut̄ satis est: non mihi: sed deo mecum gratias cōgratulan̄tes agant. Gloria t̄ honor patri t̄ filio t̄ spiritu sancto: omnipotenti deo in excelsis in secula seculorum. Amen.

Finitum est hoc opus in friburga. Anno iūr carnationis dñi. A.D. cccc. xciiij.

Z 2

